

MOLDELECTRICA
REȚEAUA CARE UNEȘTE

RAPORTUL ANUAL DE ACTIVITATE

pentru anul 2024

CUPRINS

1	Organizarea și funcționarea întreprinderii, competență și atribuții	5
2	Conducerea și organizarea	6
3	Resurse umane	11
4	Activitatea financiară	14
4.1	Rezultatele financiare.....	14
4.2	Indicatori.....	27
4.3	Tarife	27
5	Proiecte finanțate din surse externe.....	29
5.1	Proiectul de reabilitare a rețelei de transport al Î.S. “Moldelectrica”	29
5.1.1	Proiectul Dezvoltarea Sistemului Electroenergetic	32
5.1.2	Proiectul “Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II”	34
5.1.3	Activitatea cu suportul MESA	36
6	Activitatea economică [de producere]	37
	S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:	41
7	Securitatea și sănătatea în muncă	45
7.1	Lucrul cu personalul serviciului de protecție și prevenire	46
7.2	Traumatismul de muncă	47
7.3	Verificarea locurilor de muncă	48
7.4	Deranjamentele tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica”	50
8	Protecția mediului înconjurător	51
9	Accesul la rețelele electrice de transport	55
10	Activitatea internațională	56
10.1	Interconectarea sistemelor energetice a Republicii Moldova și Ucrainei cu sistemul energetic ENTSO-E	56
10.2	Organizarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport (OST) cu operatorii zonelor externe de dispecerizare.....	57

10.3	Coordonarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport cu organele executive și organele de lucru ale organizațiilor internaționale în domeniul energetic.	58
10.3.1	Relațiile OST cu Secretariatul Comunității Energetice.	58
10.3.2	Oficiul de Emitere a codurilor EIC	58
10.3.3	Regiunea de calculul coordonat a capacității [Capacity Calculation Region – CCR]	59
10.3.4	Proiecte pentru implementare locală [Local Implementation Project – LIP]	60
11	Piața energiei electrice	62
11.1	Organizarea interacțiunii OST cu participanții pieței angro a energiei electrice din Republica Moldova.	62
11.2	Realizarea funcțiilor Operatorului Sistemului de Transport privind gestionarea relațiilor contractuale ale participanților pieței energiei electrice din cadrul SE al RM	62
11.3	Consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport.	63
11.3.1	Valorile normative și calculate a consumului tehnologic de energie electrică.	63
11.3.2	Analiza consumului tehnologic efectiv de energie electrică.	63
11.4	Indicatori privind continuitatea serviciului de transport al energiei electrice.	67
12	Perspectivile de dezvoltare a întreprinderii	68

Stimați prieteni!

Anul 2024, a fost marcat de mai multe evenimente importante pentru Î.S. Moldelectrica și sistemul de transport a energiei electrice, iar situația în regiune a continuat să rămână complicată pentru operarea sistemului electroenergetic.

Urmare certificării cu succes a Î.S. Moldelectrica în anul 2024 a fost posibilă obținere a statutului de membru observator a ENTSO-E începând cu 01.01.2024. Î.S. Moldelectrica fiind la un pas mai aproape de a deveni membru deplin a ENTSO-E. În anul 2024 a continuat activitatea de implementare a Catalogului de măsuri, o parte importantă a procesului de obținere a statutului de membru deplin ENTSO-E. În următoarea perioadă urmează ca Î.S. Moldelectrica va continua să depună efortul major pentru a deveni membru cu drepturi depline, dar avem toată certitudinea că o să reușim în această provocare cu brio.

Pe parcursul anului 2024 a continuat implementarea proiectelor de interes național, astfel am reușit să avansăm în construcția liniei electrice aeriene 400 kV Vulcănești-Chișinău precum și au fost făcuți pași majori în inițierea Proiectului construcției celei de a doua linii de interconexiune 400 kV Bălți-Suceava. Adițional am reușit să avansăm cu studiile de pre-fezabilitate pentru avansarea procesului de implementare a celei de a treia linie de interconexiune cu România și anume linia electrică aeriană 400 kV Strășeni-Gutinaș.

Toate aceste proiecte urmează să parcurgă etapa dezvoltării și implementării active în următorii ani.

Pe lângă sarcinile tehnice ambițioase preconizate pentru anul 2024, Î.S. “Moldelectrica”, împreună cu colegii din Ministerul Energiei, ANRE și consultanții angajați au reușit transpunerea parțială a acquis-ului comunitar al Uniunii Europene.

Î.S. Moldelectrica în anul 2025 urmează să finalizeze elaborarea noului plan de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru următorii 10 ani, adaptat la circumstanțele noi, de activitate în regim sincron cu sistemul electroenergetic european, dar și continuarea proceselor inițiate pentru dezvoltarea sistemului electroenergetic și proceselor interne pentru asigurarea alimentării continue a consumatorilor de energie electrică ai Republicii Moldova.

Cu deosebită considerație,
Director general interimar
Sergiu APARATU

1 ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA ÎNȚREPRINDERII, COMPETENȚĂ ȘI ATRIBUȚII

Prezentul Raport a fost întocmit întru executarea art. 32 pct. 7 al Legii cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016, art. 31 al Legii contabilității nr. 113 din 27.04.2007 și al Ordinului intern al întreprinderii nr. 43 din 24.01.2018 privind procedura de elaborare a raportului anual de activitate al Î.S. “Moldelectrica”.

Statutul întreprinderii

Î.S. “Moldelectrica” este o întreprindere de stat creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 1000 din 02.10.2000 “Cu privire la crearea unor întreprinderi de stat în sectorul electroenergetic”. Întreprinderea a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale al RM pe 26.10.2000 cu nr. 1002600004580.

Domeniul de activitate

Î.S. “Moldelectrica” activează în baza licenței pentru efectuarea activității de transport a energiei electrice AA nr. 064574 din 10.06.2008, eliberate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – ANRE) cu termenul de valabilitate până la 20.04.2026. De asemenea, Î.S. “Moldelectrica” deține licența de conducere centralizată a sistemului electroenergetic nr. AC 001549, eliberată de către ANRE pe 30.06.2021, valabilă până pe 29.06.2046.

Principalele genuri de activitate ale Întreprinderii sunt:

- conducerea centralizată a sistemului electroenergetic (activitatea de dispecerat centralizată);
- transportul energiei electrice;
- pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul electroenergetic.

Î.S. “Moldelectrica” în activitatea sa se conduce de Legea RM nr. 246 din 23.11.2017 “Cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală” cu modificările și completările ulterioare, Statutul întreprinderii, alte acte legislative și normative.

2 CONDUCEREA ȘI ORGANIZAREA

Fondatorul întreprinderii

Fondatorul întreprinderii este Ministerul Energiei al Republicii Moldova, care își exercită dreptul de administrare a întreprinderii prin intermediul Consiliului de Administrație și Directorului general interimar al întreprinderii.

Consiliul de Administrație

Nr.	NP membrilor consiliului / reprezentantul statului	Funcția deținută	Funcția exercitată în Consiliu de Administrație
1	2	3	4
1.	Ion Andronic	Șef Direcția energie electrică, Ministerul Energiei;	Președinte
2.	Angela Țurcanu	Secretar general, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;	Membru
3.	Veaceslav Șipitca	Secretar de stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;	Membru
4.	Mircea Pascaluța	Secretar de stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;	Membru
5.	Liliana Moraru	Șefa Direcția juridică, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	Membru
6.	Elena Matveeva	Șefa Direcție generală datorita sectorului public și asistență externă, Ministerul Finanțelor;	Membru
7.	Nicolae Olari	Șef Direcție Eficiență Energetică, Ministerul Energiei;	Membru
	Secretară		
15.	Natalia Șcurupii	Șef al Serviciului de planificare economică, Î.S. 'Moldelectrica'	

Tabelul 1. Consiliul de Administrație

Structura întreprinderii

Structura Î.S. “Moldelectrica” este constituită din aparatul central, în cadrul căruia activează 26 servicii și 4 sucursale (Figura Nr. 1), atribuțiile și competențele cărora sunt stabilite în conformitate cu legislația în vigoare prin regulamentele fiecărei subdiviziuni structurale.

Sucursalele Î.S. “Moldelectrica”

Î.S. “Moldelectrica” își desfășoară activitatea pe întregul teritoriul Republicii Moldova, având în componența sa 4 sucursale, care nu sunt persoane juridice.

Sucursala “RETÎ Nord-Vest” [or. Dondușeni, str. Ștefan cel Mare, 30] efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de nord-vest a Republicii Moldova (raioanele Dondușeni, Soroca, Drochia, Edineț, Briceni, Ocnița).

Conform situației din 31.12.2024 la balanța sucursalei sunt:

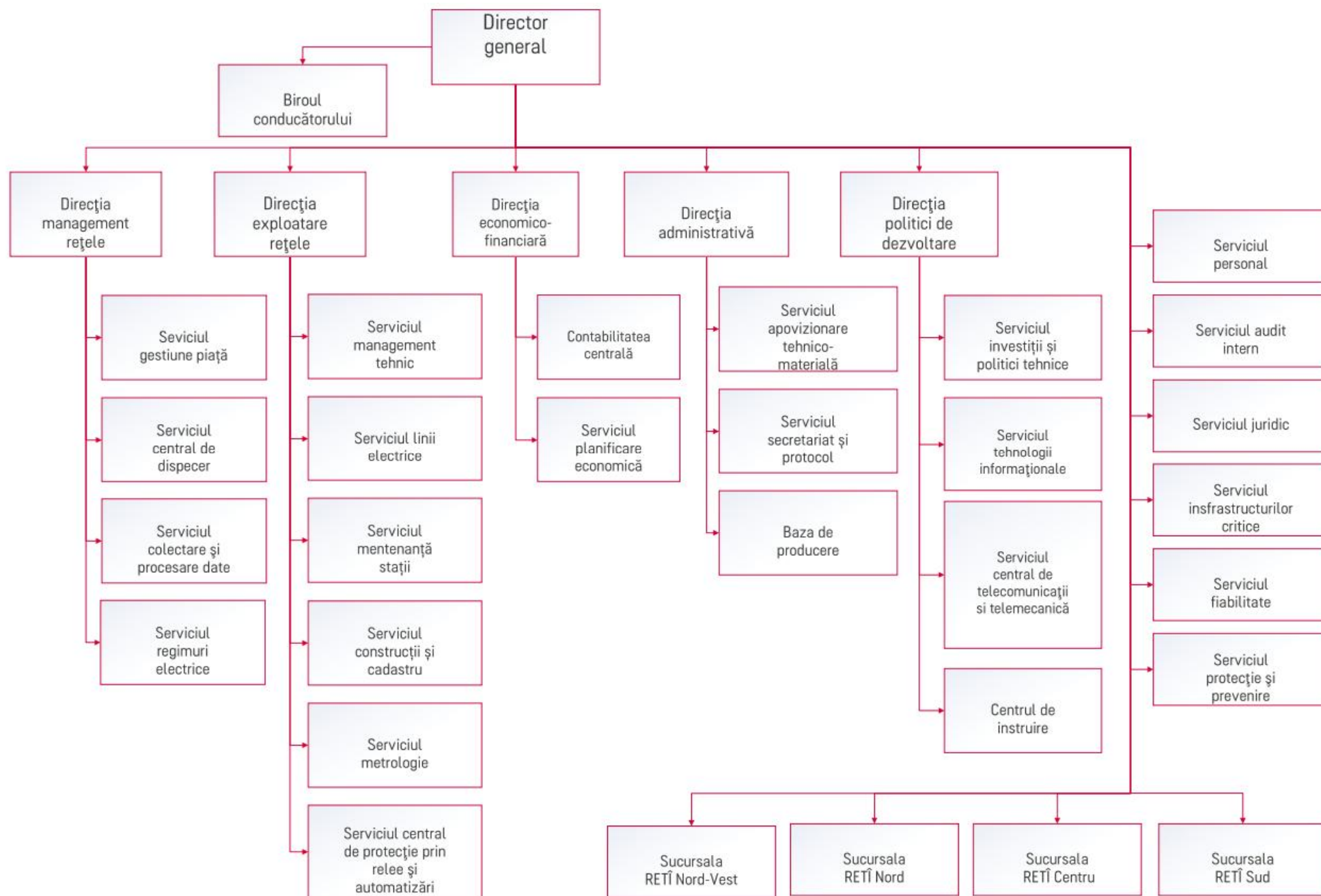
1) 43 stații electrice cu puterea totală de 553,3 MVA, dintre care:

- 6 stații electrice 110/35/10 kV - 198,0 MVA;
- 17 stații electrice 110/10/ kV - 214,6 MVA;
- 1 stație electrică 110/6 kV - 12,6 MVA;
- 15 stații electrice 35/10 kV - 103,8 MVA;
- 1 stație electrică 35/10-6 kV - 10,3 MVA;
- 1 stație electrică 35/6-0,4 kV - 4,4 MVA;
- 1 stație electrică 35/6 kV - 4,0 MVA;
- 1 stație electrică 10/6 kV - 5,6 MVA.

2) 819,57 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 88,0 km;
- LEA 110 kV - 500,98 km;
- LEA 35 kV - 230,59 km.

Figura 1. Organigrama Î.S. "Moldelectrica"

Sucursala "RETÎ Nord" [mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 180] efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de nord a Republicii Moldova [mun. Bălți, raioanele Glodeni, Fălești, Ungheni, Sîngerei, Florești, Rezina, Șoldănești, Rîșcani].

Conform situației din 31.12.2024 la balanța sucursalei sunt:

1) 59 stații electrice cu puterea totală de 1377,2 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 330/110/10 kV - 600,0 MVA;
- 11 stații electrice 110/35/10 kV - 291,6 MVA;
- 19 stații electrice 110/10 kV - 310,5 MVA;
- 1 stație electrică 110/10-6 kV - 16,3 MVA;
- 21 stații electrice 35/10 kV - 125,2 MVA;
- 6 stații electrice 35/10-6 kV - 33,6 MVA.

2) 1105,24 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 48,65 km;
- LEA 110 kV - 670,69 km;
- LEA 35 kV - 385,90 km.

Sucursala "RETÎ Sud" [or. Comrat, str. Lenin, 56] efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 110-400 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de sud a Republicii Moldova [raioanele Cimișlia, Basarabeasca, Comrat, Leova, Cantemir, Taraclia, Ciadîr-Lunga, Vulcănești, Cahul].

Conform situației din 31.12.2024 la balanța sucursalei sunt:

1) 34 stații electrice cu puterea totală de 1064,1 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 400/110/35 kV - 500,0 MVA;
- 8 stații electrice 110/35/10 kV - 241,0 MVA;
- 25 stații electrice 110/10 kV - 323,1 MVA.

2) 992,49 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 400 kV - 203,0 km;
- LEA 110 kV - 758,19 km;
- LEA 35 kV - 31,3 km.

Sucursala “RETÎ Centru” [or. Vatra, str. Luceafărul, 13] efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona centrală a Republicii Moldova (raioanele Strășeni, Călărași, Nisporeni, Telenești, Orhei, Hîncești, Ialoveni, Ștefan-Vodă, Căușeni, Anenii Noi).

Conform situației din 31.12.2024 la balanța sucursalei sunt:

1) 47 stații electrice cu puterea totală de 1656,2 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 330/110/35 kV - 400 MVA;
- 1 stație electrică 330/110/10 kV - 400 MVA;
- 14 stații electrice 110/35/10 kV - 419 MVA;
- 25 stații electrice 110/10 kV - 345,7 MVA;
- 3 stații electrice 110/10-6 kV - 54,9 MVA;
- 1 stație electrică 110/6 kV - 26 MVA;
- 1 stație electrică 35/10 kV - 8 MVA;
- 1 stație electrică 35/6-0,4 kV - 2,6 MVA.

2) 1149,71 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 240,69 km;
- LEA 110 kV - 888,51 km;
- LEA 35 kV - 20,51 km.

3 RESURSE UMANE

Structura organizatorică a întreprinderii prevede un efectiv de personal în mărime de 1351 unități.

Conform situației la 01.01.2024, numărul scriptic al personalului întreprinderii a constituit 1291 persoane.

Astfel, statele întreprinderii sunt completate cu cadre în proporție de 96%.

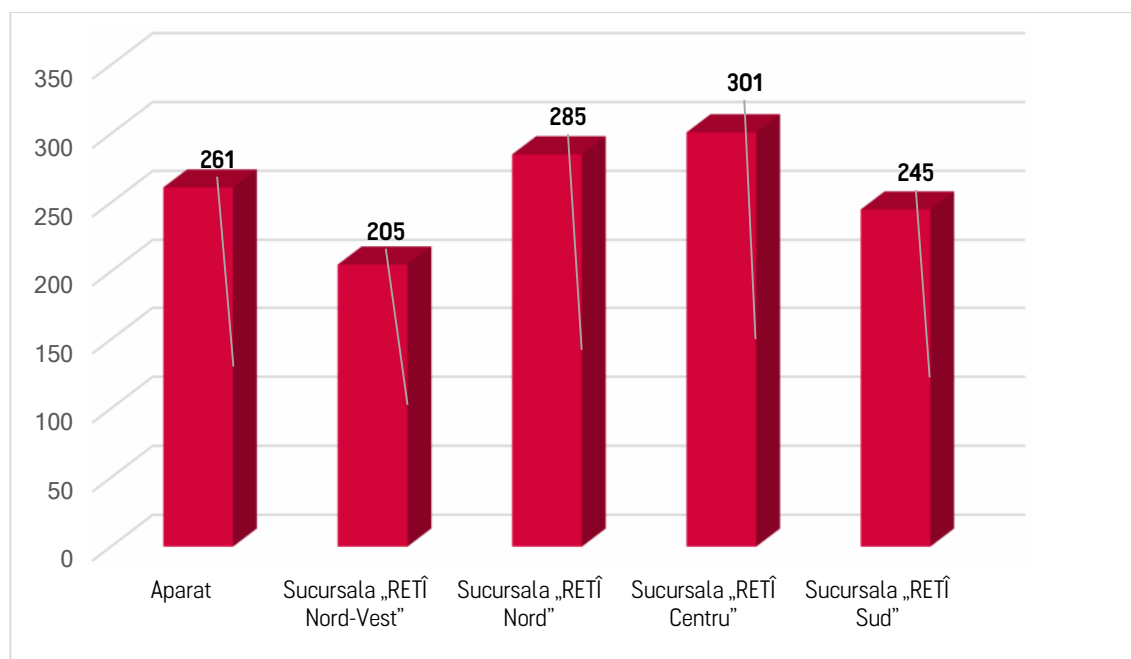

Figura 2. Personalul scriptic al întreprinderii

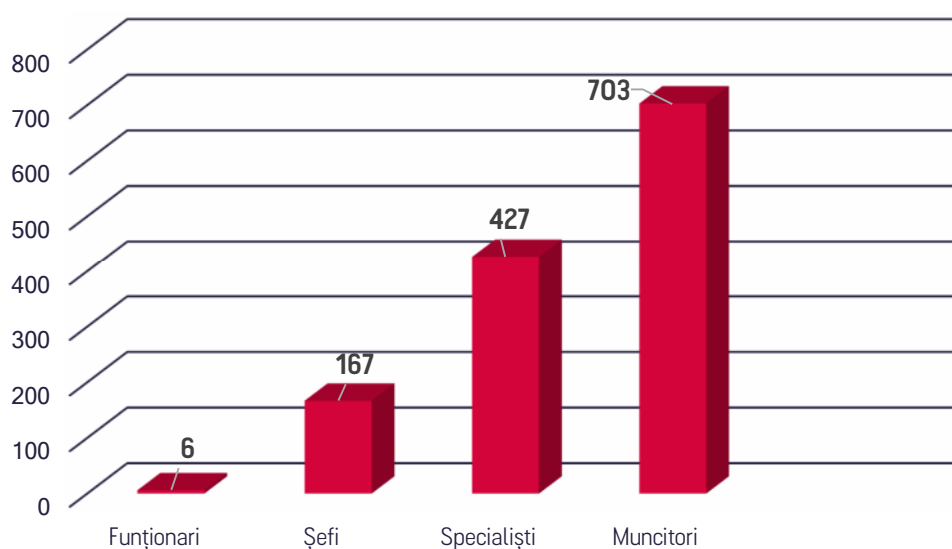

Figura 3. Repartizarea personalului Î.S. “Moldelectrica” după categorii

Analiza structurii personalului scriptic, în funcție de categorii, arată că personalul cu funcții executive reprezintă 87%, iar personalul cu funcții de decizii și control – 13%.

Conform profilului de vârstă al personalului, care activa efectiv la data de 31.12.2024, 54% constituie personalul cu vârsta până la 50 de ani.

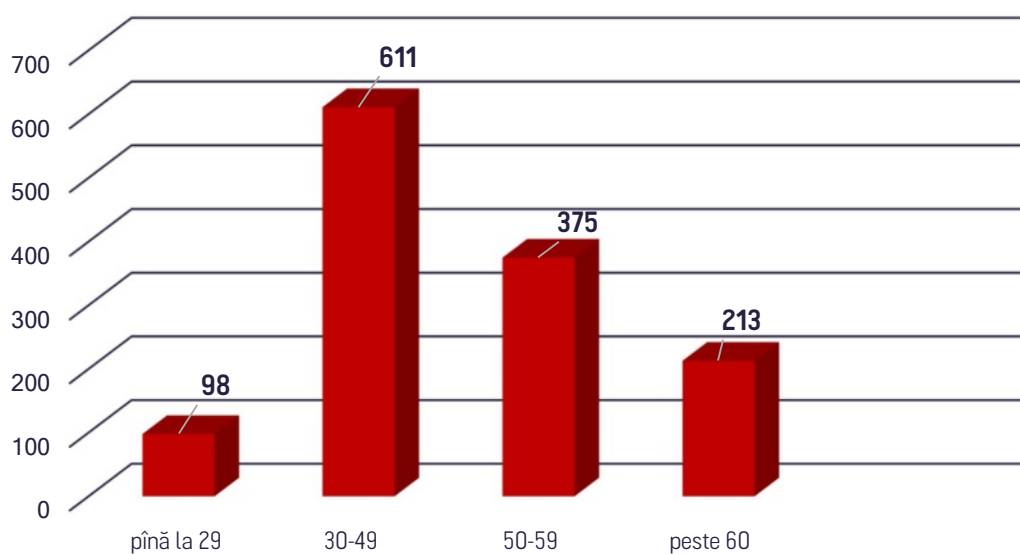

Figura 4. Profilul de vârstă al angajaților Î.S. "Moldelectrica"

Conform datelor analizate, numărul angajaților cu vârsta cuprinsă între 30-59 de ani în anul 2024 indică o creștere cu 34 unități în comparație cu anul 2023 și cu 53 de unități în comparație cu anul 2022. Ritmul de creștere a categoriilor de vârstă până la 29 de ani și cea de 60 ani și peste atestă valori negative. Astfel, numărul persoanelor până în 29 de ani s-a micșorat nesemnificativ în raport cu anul 2023 cu 2 unități și cu 10 unități față de anul 2022, numărul persoanelor de 60 ani și peste s-a micșorat în comparație cu anul 2023 cu 13 persoane și în comparație cu 2022 cu 37 persoane.

Dezvoltarea profesională a angajaților conform studiilor:

Studii	Număr
Începătoare	4
Medii incomplete	49
Medii de cultura generală	88
Cursuri de specialitate	15
Medii incomplete cu SPT	41
Medii generale (cu SPT)	242
Medii speciale (școală profesional-tehnică)	245
Superioare incomplete	3
Superioare de scurtă durată	39
Superioare	517
Postuniversitare de master	52
Postuniversitare doctorat	2
Total:	1297

Tabelul 2. Dezvoltarea profesională a angajaților conform studiilor

Conform datelor actualizate, raportată 44% din angajați dețin studii superioare universitare, postuniversitare de masterat și doctorat, iar 22% au studii superioare de scurtă durată și medii de specialitate, ceea ce atestă un grad înalt de calificare a personalului întreprinderii. Structura personalului Î.S. “Moldelectrica” asigură administrarea eficientă a subdiviziunilor întreprinderii și a întreprinderii în ansamblu, precum și îndeplinirea calitativă și la timp a atribuțiilor și sarcinilor stabilite funcției.

4 ACTIVITATEA FINANCIARĂ

4.1 Rezultatele financiare

Rezultatul financiar net înregistrat în anul 2024 a fost unul negativ, în valoare de [36,1] mil lei.

Mil. lei	2024	2023
ACTIVITATE OPERAȚIONALĂ		
Venituri	951.3	1160.6
Costuri operaționale	973.1	862.9
EBIT	-21.8	297.68
Cu profit zero		
Venituri	526.5	541.9
Costuri operaționale	526.5	541.9
EBIT	0.0	0.0
ACTIVITATE FINANCIARĂ		
Venit	28.5	95.3
Costuri	35.6	67.8
EBIT	-7.1	27.5
Impozit pe venit	3.4	84.8
Profit/pierdere netă	-36.1	240.4

Tabelul 3. Contul de profit și pierdere

Rezultatul financiar negativ în perioada de raportare a fost generat atât de activitatea operațională cât și de activitatea financiară.

EBIT din activitatea operațională cu profit permis a înregistrat un rezultat negativ de 21.8 mil lei, față de rezultatul pozitiv de 297.68 mil lei înregistrat în 2023.

Decalajul considerabil între rezultatele financiare înregistrate (anii 2023-2024) este lămurit prin faptul că:

1. o bună parte al rezultatului pozitiv din activitatea operațională înregistrat în 2023 îi revenea venitului obținut din reversarea pierderii din deprecieri din 2015, în urma testului de depreciere efectuat în 2023;

2. În cursul anului 2024, ANRE a modificat spre micșorare tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice, începând cu 21 martie 2024 (de la 201 lei/MWh la 185 lei/MWh).

Deși, atât veniturile cât și costurile în anul 2024 au avut tendință de creștere, un ritm mai lent se înregistrează la venituri, datorită modificării tarifului pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Asupra rezultatului global negativ al anului l-a avut și activitatea financiară cu pierderi de peste 7 mil lei, în comparație cu anul 2023 în care s-a înregistrat profit de 27,5 mil lei.

Mil. lei	2024	2023
Rezultat din diferența de curs valutar	-0.8	30.0
venit	23.89	84.36
cheltuieli	24.7	54.3
Rezultat din dobânzi calculate, comisioane, taxe	-10.88	-13.51
venit	0	0
cheltuieli	10.88	13.51
Venit aferent depozitului și dobânda contului curent	4.63	5.53
Profit/pierdere netă	-7.1	27.5

Tabelul 4. Rezultatele financiare

Veniturile din activități operaționale

În anul 2024 veniturile totale operaționale ale întreprinderii au constituit 1,48 mlrd lei, comparativ cu 1,7 mlrd lei obținute în anul 2023.

Mil. lei	2024	2023
Venituri:	1477.76	1702.48
Venituri din serviciul de transport al e/e	910.60	881.73
Venituri din servicii de echilibrare	526.46	541.89
Alocarea capacității	31.55	
Reversarea pierderilor anterioare din depreciere		266.87
Servicii auxiliare (instruirea cadre, locațiune, etc.)	0.97	2.35
Alte venituri	8.18	9.64

Tabelul 5. Venituri din activități operaționale

Descrescerea veniturilor cu 13% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior este determinată în special, de veniturile care au fost obținute în 2023 în urma reversării pierderilor anterioare din depreciere.

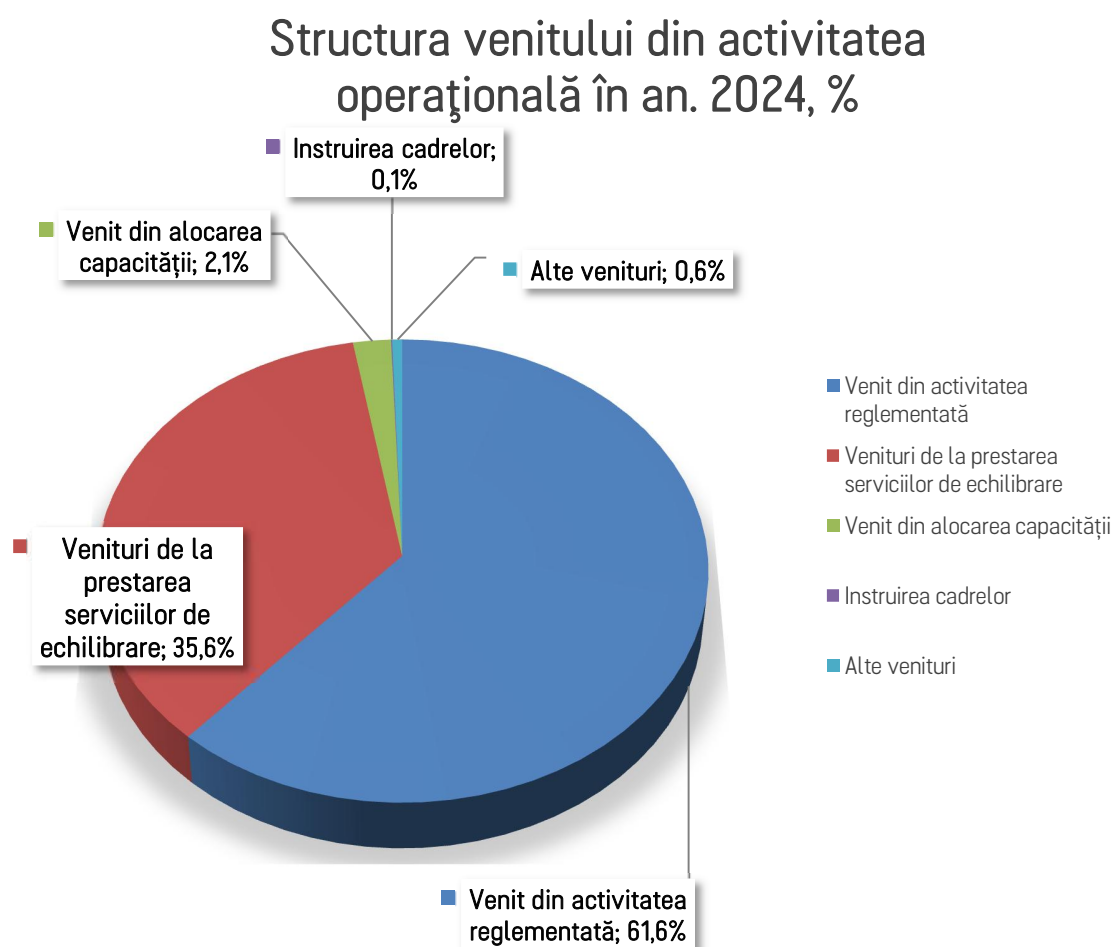

Figura 5. Structura veniturilor din activități operaționale, %

Venitul obținut din transportul energiei electrice an.2020-2024, mii lei

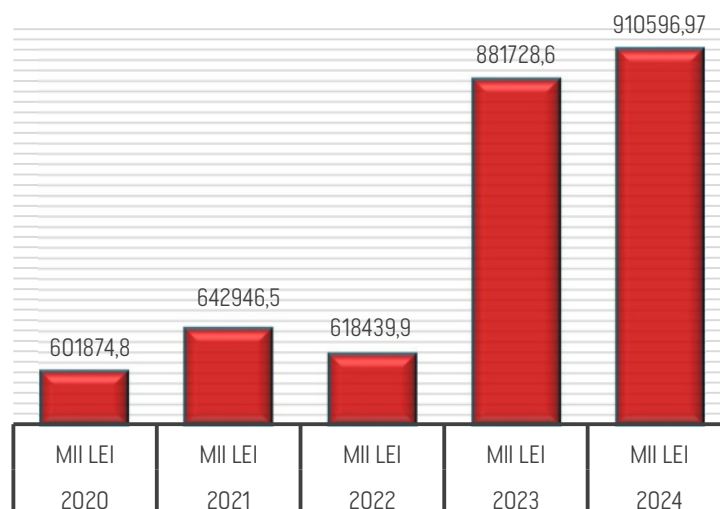

Figura 6. Venituri din activitatea de transport al e/e, milioane lei

Veniturile obținute din segmentul activităților cu profit permis și anume din tariful de transport al energiei electrice au reprezentat 61,6% din veniturile totale operaționale înregistrate de întreprindere în anul 2024 și au crescut în procente cu 3% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023 [910,6 mil lei în anul 2024 față de 881,7 mil lei în anul 2023]. în urma.

Venitul sporit din prestarea serviciului de transport al e/e, în perioada analizată, se datorează majorării cu 10% față de anul 2023 a volumului de energie electrică transportat de Î.S. „Moldelectrica”.

Totodată, asupra venitului din prestarea serviciului de transport al e/e negativ a influențat tariful care pe parcursul perioadei de raportare s-a micșorat de la 201 lei/MWh (fără TVA) până la 185 lei/MWh (fără TVA).

Volumul transportului de energie electrică an. 2020-2024, mil kWh

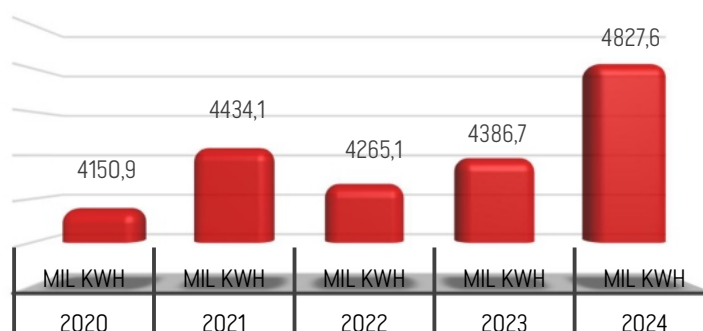

Figura 7. Volum transport energie electrică, milioane kWh

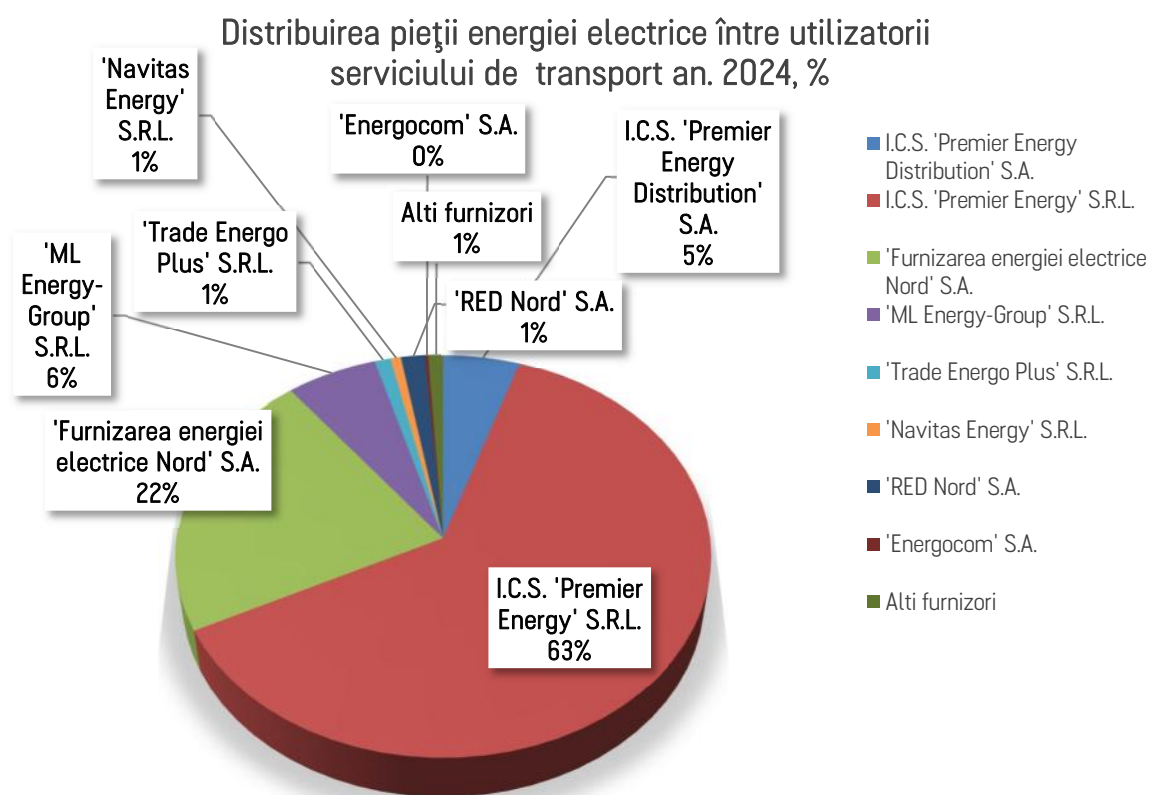

Figura 8. Distribuirea pieții energiei electrice, %

În anul de raportare cotele pe piața serviciului de transport distribuite între utilizatorii acesteia au rămas la nivelul anului 2023 cu mici corecții.

Un segment neînsemnat al activităților operaționale cu profit permis îl constituie serviciile auxiliare, cu o cotă 0,1% din veniturile întreprinderii. Aceste servicii sunt prestate la prețuri nereglementate de stat.

Mii. lei	2024	2023	24/23
Venit din instruirea cadrelor	822.4	1524	-46,0%
Venit din servicii de locațiune	104.7	86	21,7%
Alte venituri din servicii: auto, măsurare, montare, atestare, etc.	49.2	735	-93,3%
Total	976.3	2345	-58,4%

Tabelul 6. Venit din servicii auxiliare

Costuri

Mil. lei	2024	2023	23/22
Costuri operaționale	1499.6	1404.90	6.74
Cheltuieli privind reparații și mentenanță	64.6	43.5	48.51
Cheltuieli privind consumul propriu tehnologic	266.2	232.8	14.35
Cheltuieli privind energie electrică de echilibrare	526.50	541.90	-2.84
Amortizarea	202.4	124.9	62.05
Cheltuieli cu personalul	412.3	353.1	16.77
Alte costuri	27.6	76.9	-64.11
Retratare din an. 2023	0	31.8	

Tabelul 7. Costuri din activitatea operațională

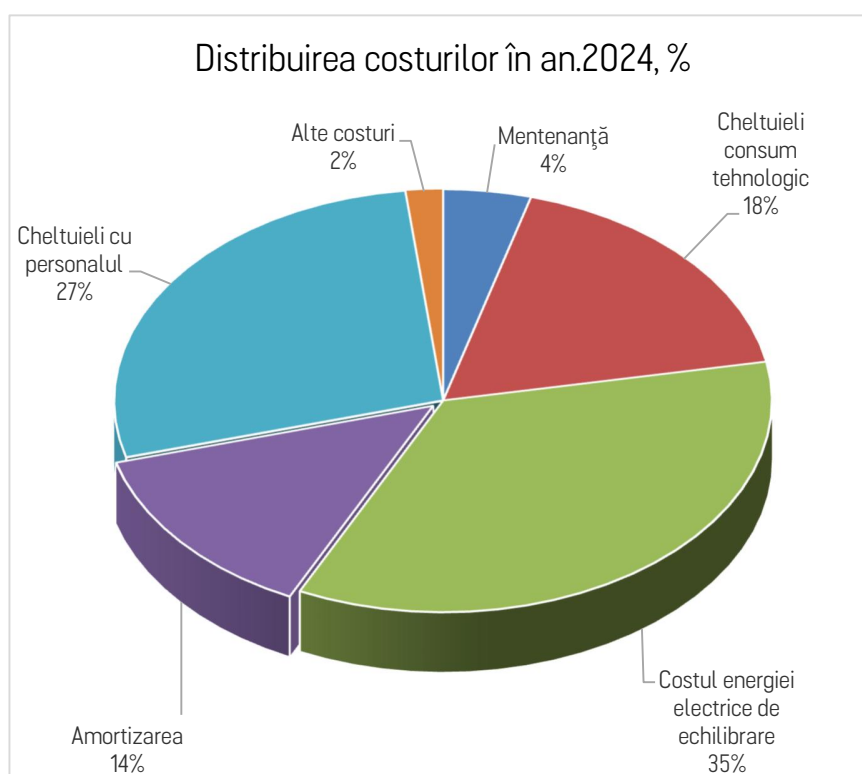

Figura 9. Distribuiea pieței energiei electrice, %

Comparativ cu anul precedent structura costurilor nu a suportat modificări.

Cheltuielile totale operaționale realizate în anul 2024 au înregistrat o creștere de 6,7% comparativ cu perioada similară a anului anterior [1499,6 mil lei în 2024 față de 1404,9 mil lei în 2023].

Au fost atinse de majorări practic toate elementele de cheltuieli (pentru mentenanță, consum tehnologic de energie electrică, amortizare, cu personalul).

Cheltuielile privind reparații și mentenanță s-au majorat cu 48 la sută în comparație cu nivelul anului 2023 [64,6 mil lei în 2024 și 43,5 mil lei în 2023].

Cheltuieli privind acoperirea consumului propriu tehnologic de energie electrică.

Pentru acoperirea consumului propriu tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport, în 2024 s-a procurat energie electrică în volum de 182,0 mil kWh. Cantitatea achiziționată de energie electrică pentru acoperirea consumului a crescut cu 5,1 mil kWh [de la 177,0 mil kWh în anul 2023, la 182,06 mil kWh în anul 2024].

Principala cauză care a determinat majorarea cu 2,8% a consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport se datorează majorării cu 10% față de anul 2023 a volumului de energie electrică transportat de Î.S. „Moldelectrica”.

Volumul și costul consumului tehnologic de energie electrică an.2020-2024

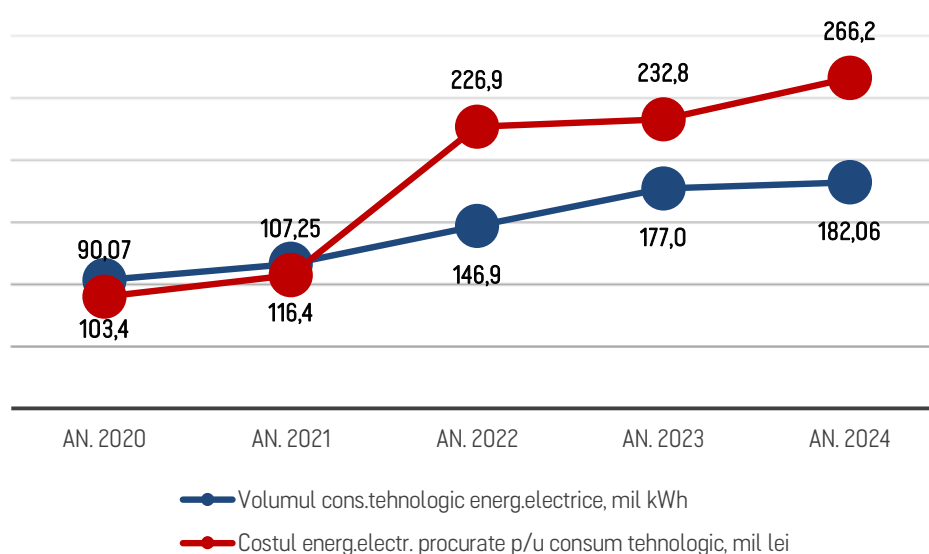

Figura 10. Volumul și costul consumului tehnologic de energie electrică

Pe fondul creșterii consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport cu 2,8%, costul total cu procurarea energiei electrice necesare acoperii consumului tehnologic s-a mărit cu 14,3% în 2024 față de 2023. Decalajul între creșterea procentuală a costului de procurare față de creșterea procentuală a consumului în anul 2024 a fost determinat de majorarea prețurilor de achiziție a energiei electrice, acestea [prețurile] fiind totodată domolite de întărirea monedei naționale față de moneda străină.

*Prețul mediu de procurare a e/e destinate acoperirii
consumului tehnologic de e/e
[MDL]*

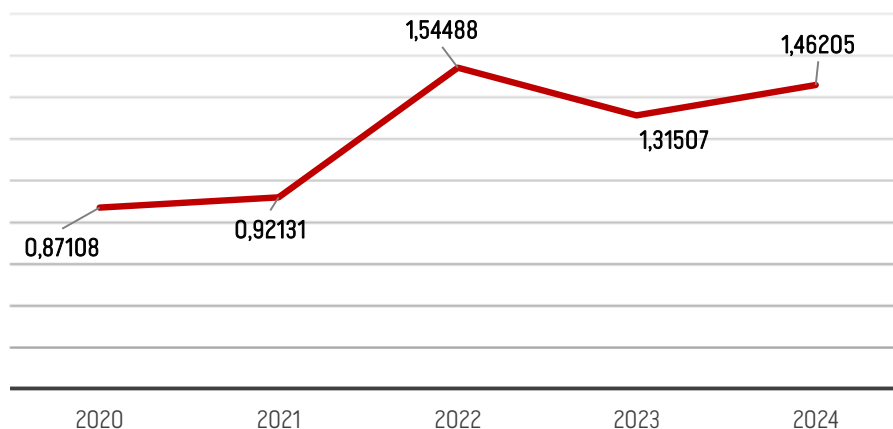

Figura 11. Prețul mediu de procurare a energiei electrice, dolari MDL/kWh

**Cursul mediu anual USD/EURO (BNM)
an.2021-2024, lei/bani**

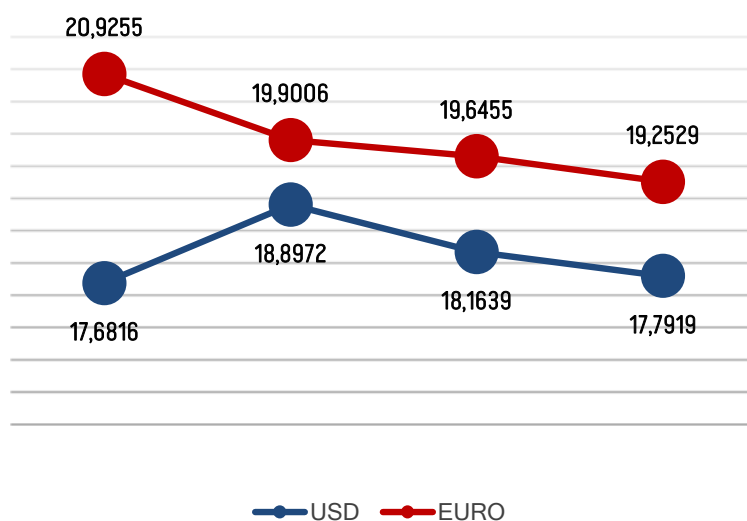

Figura 12. Cursul valutar mediu anual BNM

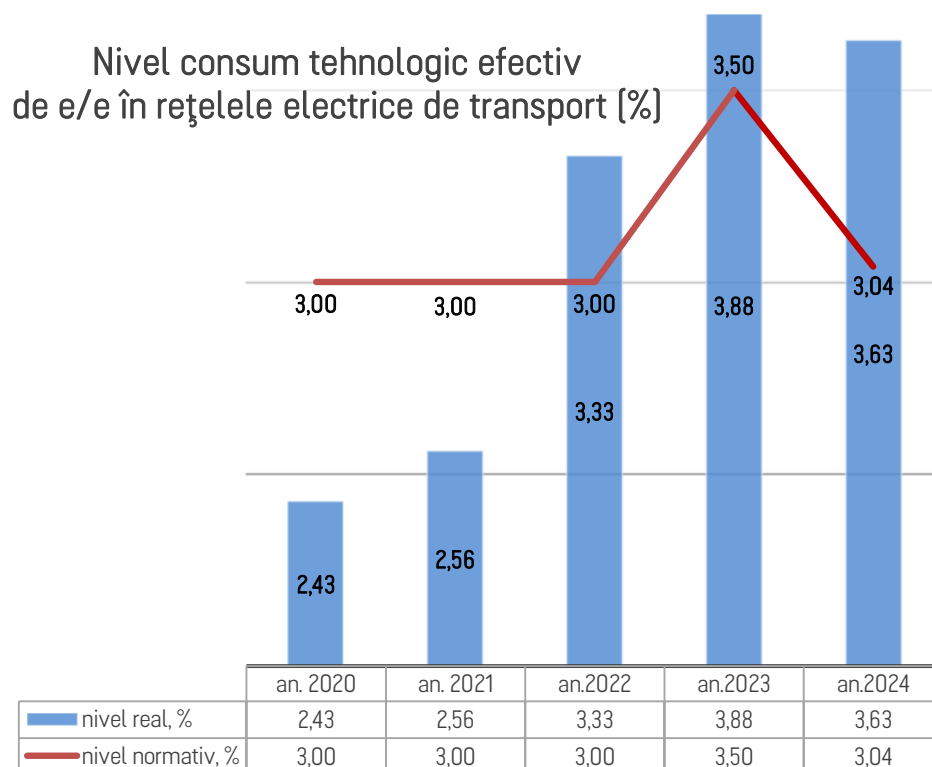

Figura 13. Nivelul efectiv de consum tehnologic de e/e, %

Nivelul consumului tehnologic de energie electrică în 2024 a constituit 3,63% din volumul de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport ale Î.S. „Moldelectrica”, depășind nivelul normativ de 3,04%, acceptat de ANRE în tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Mixul de procurare a energiei electrice în funcție de cantitățile cumparate an.2024, %

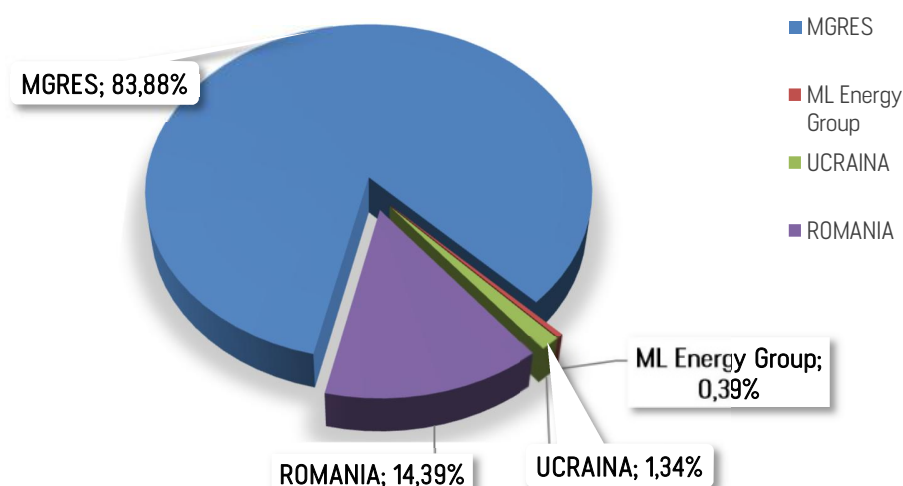

Figura 14. Mixul de procurare în funcție de cantitățile cumpărate de energie electrică, %

Cheltuieli de amortizare. Amortizării immobilizărilor corporale și necorporale le revin în jur de 13% din cheltuielile operaționale. Comparativ cu 2023 cheltuielile cu amortizarea s-au majorat cu peste 62%, datorită reevaluării immobilizărilor corporale.

Cheltuielile cu personalul, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale, s-au majorat în 2024 cu 16.7% față de anul 2023, odată cu majorarea, începând cu 1 ianuarie 2024, cuantumului salariului minim pe țară până la 5000 lei, conform Hotărârii Guvernului RM nr.985 din 06.12.2023 privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară pentru anul 2024.

Fondul de retribuire a muncii în perioada de gestiune în cuantum de 332,8 mil lei a fost distribuit la 1224 de angajați (număr mediu). Astfel, salariul mediu lunar constituind 22539,2 lei.

Contribuțiile privind asigurările sociale de stat calculate constituie 79,5 mil lei.

Pentru recompensa muncii membrilor Consiliului de administrație al întreprinderii s-au cheltuit în 2024 - 420 mii lei.

Alte costuri operaționale s-au micșorat în 2024 cu circa 64%, față de anul 2023.

Active

Activele Î.S. „Moldelectrica” la 31.12.2024 constituiau 3,07 miliarde lei. Timp de un an valoarea activelor s-a micșorat cu peste 10% (sau cu 363,8 mil lei).

Circa 74% din totalul activelor le revin activelor imobilizate. Activele imobilizate au înregistrat o scădere de 4% la finele anului 2024. Diminuarea valorii imobilizărilor corporale a fost legată în mare parte de imobilizările corporale în curs de execuție.

Activele circulante în 2024 la fel au avut o traiectorie descendentă de 25%, de la 1036,4 mil lei în 2023 la 771,2 mil lei în 2024, în principal datorită micșorării creanțelor și avansurilor curente cu 55% și soldurilor la sfârșitul anului a numerarului cu 36%.

Ponderea cea mai mare din creanțele și avansurile curente circa 49 la sută sau 211 mil lei le revin creanțelor provenite din echilibrarea sistemului electroenergetic și prestarea serviciilor de transport al energiei electrice.

Capital propriu și datorii

Capitalul propriu s-a diminuat cu 8 la sută față de anul 2023 și a constituit 1,7 mild lei în 2024.

Diminuarea a fost determinată de micșorarea pe parcursul anului a profitului.

Datoriile pe termen lung au înregistrat în anul 2024 o scădere în procente de 0,4% față de valoarea înregistrată la data de 31 decembrie 2023. Ponderea de aproximativ 70% din datoriile pe termen lung le constituie împrumuturile acordate de către instituțiile financiare internaționale (BERD, BEI, AID) Î.S. „Moldelectrica” pentru Proiectele de reabilitare, modernizare a Rețelelor sale Electrice de Transport. Suma totală în 2024 a datoriilor față de finanțatorii acestor Proiecte a constituit 604 mil lei.

Datoriile pe termen scurt au înregistrat o reducere de aproximativ 33% în perioada raportată. Reducerea este determinată în principal de datoriile comerciale (de la 421 mil lei în 2023 la 252 mil lei în 2024).

Ponderea cea mai mare din datoriile comerciale 56 la sută sau 141 mil lei le revin datoriilor provenite din echilibrarea sistemului electroenergetic.

Bilanț – poziția financiară

Mil. lei	2024	2023	24/23
Active imobilizate, total	2246.1	2344.6	-4.2
Imobilizări necorporale	1.28	1.2	6.7
Imobilizări corporale în curs de execuție	212.78	268.9	-20.9
Terenuri și clădiri	273.44	307.67	-11.1
Mijloace fixe	1729.32	1735.8	-0.4
Avansuri acordate pe termen lung	14.63	15.7	-6.8
Alte active imobilizate	14.6	15.36	-4.9
Active circulante, total	771.2	1036.4	-25.6
Stocuri	318.15	98.07	224.4
Creanțe și avansuri curente	343.95	767.03	-55.2
Creanțe privind livrări dezechilibre e/e	0	0	0.0
Numerar în casierie, conturi curente, alte	108.08	170.12	-36.5
Alte active circulante	1.01	1.17	-13.7
Total active	3017.2	3381	-10.8
Capital propriu, total	1746.61	1901.6	-8.2
Capital social	439.09	439.09	0.0
Rezerve	126.33	122.6	3.0
Profit (pierderi)	662.57	821.3	-19.3
Alte elemente de capital propriu	518.62	518.6	0.0
Datorii pe termen lung, total	860.51	863.8	-0.4
Împrumuturi	604.33	589.14	2.6
Alte datorii	256.18	274.64	-6.7
Datorii pe termen scurt, total	410.05	615.6	-33.4
Împrumuturi	109.78	133.64	-17.9
Datorii comerciale	252.49	421.14	-40.0
Alte datorii	47.78	60.81	-21.4
Datorii totale	1270.56	1479.4	-14.1
Total capital propriu și datorii	3017.2	3381	-10.8

Tabelul 8. Bilanț – poziția financiară

4.2 Indicatori

Indicatori	2024	2023	2022	2021
Indicatori de rentabilitate				
Rata rentabilității financiare	-2.07	12.63	-10.17	4.78
Rata rentabilității economice a activelor	-0.72	8.80	-3.10	3.46
Indicatori de lichiditate				
Lichiditatea generală (curentă)	1.88	1.68	1.25	2.73
Lichiditatea imediată	1.10	1.52	1.17	2.44
Rata solvabilității generale	2.37	2.29	1.61	2.22
Indicatorii de echilibru financiar				
Rata autonomiei financiare	0.58	0.56	0.38	0.55
Rata datoriilor	0.42	0.44	0.62	0.45
Indicatori de risc				
Indicatorul gradului de îndatorare	0.73	0.78	1.63	0.82
Gradul de acoperire al dobânzilor	-2.02	22.09	-4.62	7.45

Tabelul 9. Indicatori de rentabilitate, lichiditate, echilibru financiar, risc și activitate

4.3 Tarife

În perioada raportată Î.S. „Moldelectrica” a acordat serviciul de transport al energiei electrice la tariful:

- 01.01.2024 – 20.03.2024, tarif de 201 lei/MWh (fără TVA), aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție) nr.1004 din 30.12.2022 privind tarifele pentru serviciul de transport al energiei;

- 21.03.2024 – 31.12.2024, tarif de 185 lei/MWh (fără TVA), aprobat prin Hotărârea Agenției nr.166 din 19.03.2024 privind aprobarea tarifului pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Odată cu aprobarea unei noi Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice [Hotărârea Agenției nr.626 din 27.10.2023], în temeiul Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Agenției nr.286 din 17.10.2018, Î.S. „Moldelectrica” a depus la 12.02.2024 cerere de aprobare a costurilor/cheltuielilor de bază. În urma examinării demersului, Agenția a aprobat costuri de bază noi pentru serviciul de transport al energiei electrice pentru anul de bază 2024 [Hotărârea Agenției nr.596 din 22.10.2024].

În corespundere cu actele normative în vigoare, Î.S. „Moldelectrica” a solicitat pentru anul 2025 un tarif nou pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Prin Hotărârea nr.9 din 03.01.2025 Agenția a aprobat tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice prestat de către Î.S. „Moldelectrica” în mărime de 248 lei/MWh (fără TVA).

La aprobarea tarifului Agenția nu a luat în considerație cheltuielile reevaluate a amortizării mijloacelor fixe, urmare reevaluării efectuate de către Î.S. „Moldelectrica” a imobilizărilor corporale la situația de 31.12.2023.

Decizia de a nu accepta în tarif valoarea amortizării în urma reevaluării contravine prevederilor Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice.

5 PROIECTE FINANȚATE DIN SURSE EXTERNE

5.1 Proiectul de reabilitare a rețelei de transport al Î.S. "Moldelectrica"

Proiectul de reabilitare a rețelei electrice de transport a Î.S. "Moldelectrica" este divizat în 5 componente	Tenderul A - Schimbarea Transformatoarelor;
	Tenderul B - Reconstrucția IDE 110 kV;
	Tenderul C - Reconstrucția IDE 35,110 și 400 kV și a IDI 10 kV;
	Tenderul D - Reconstrucția LEA 110 kV;
	Tenderul E - Reconstrucția ID 10 kV.

Tender A

Tenderul A, a fost divizat în 2 loturi. Astfel ca urmare a finalizării licitației au fost atribuite următoarele contracte:

- Lot 1: Schimbarea transformatoarelor 110 kV – semnat pe 08 februarie 2017 cu compania Energobit SA (România). Valoarea finală a contractului a constituit 5.358.992,74 Euro. Toate livrările și lucrările au fost finalizate pe data de 31 decembrie 2019. Contractul a fost finalizat în termen de 34,8 luni;
- Lot 2: Reactor reglabil 400 kV – semnat pe 21 februarie 2017 cu compania Tamini Transformatori (Italia). Valoarea finală a contractului a constituit 2.181.501,72 Euro. Toate livrările și lucrările au fost finalizate pe data de 30 aprilie 2020. Contractul a fost finalizat în termen de 35,8 luni.

Tender B

În data de 25 februarie 2016 a fost semnat contractul, în valoare de 4.793.119,50 Euro, cu compania LLC Chornomorenergospetsmontazh. În data de 11.05.2016 a fost transferat avansul, astfel această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul de realizare inițial a constituit 24 luni.

Toate livrările și lucrările au fost finalizate în data de 23.04.2021. Toate achitățile necesare au fost efectuate în timp de 45 zile de la finalizarea Contractului. Valoarea finală a contractului constituie 5.204.318,34 Euro.

Contractul a fost finalizat în termen de 62 luni.

Tender C

În data de 30 octombrie 2019 a fost semnat contractul cu compania Siemens Energy, în valoare de 10.226.311,75 EUR, Conform Ordinului de Schimbare CO-H-001 suma contractului s-a redus cu 766,806.21 EUR. Astfel suma contractului este în valoare de 9.459.505,54 EUR. În data de 27.12.2019 a fost transferat avansul, această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul de realizare inițial a constituit 24 luni. Conform ultimului Ordinului de Schimbare CO-H-004 termenul de finalizare contractului prelungește până la 27.11.2024.

În data de 02.02.2024 a fost efectuată plata către compania Siemens Energy în cadrul Tenderului C. Plata s-a efectuat conform cererii de debursare Nr.240202/043735116 din 02.02.2024 în sumă 148 174,96 EURO.

În data de 01.07.2024 a fost efectuată plata către compania Siemens Energy în cadrul Tenderului C. Plata s-a efectuat conform cererii de debursare Nr.240701/055174506 din 01.07.2024 în sumă 218 520,13 EURO.

În data de 17.10.2024 a fost efectuată plata către compania Siemens Energy în cadrul Tenderului C. Plata s-a efectuat conform cererii de debursare Nr.5 din 17.10.2024 în sumă 210 368,00 EURO

În data de 19.12.2024 a fost efectuată plata către compania Siemens Energy în cadrul Tenderului C. Plata s-a efectuat conform cererii de debursare Nr.6 din 19.12.2024 în sumă 155 792,22 EURO.

În data de 19.12.2024 a fost efectuată plata către compania Siemens Energy în cadrul Tenderului C. Plata s-a efectuat conform cererii de debursare Nr.7 din 19.12.2024 în sumă 827 688,90 EURO.

Antreprenorul a livrat echipamentul în conformitate cu 29 de facturi de transport cu plată convenite.

Antreprenorul a efectuat lucrările în conformitate cu 19 certificate de acceptare a lucrărilor (WAC) convenite.

Au fost debursate în perioada de raportare mijloace bănești în sumă de 1 560 544,21 EURO către compania Siemens Energy pentru echipamente livrate și lucrări efectuate.

Tender D

Contractul cu compania câștigătoare "ELM Electromontaj Cluj" S.A. a fost semnat pe data de 03.12.2015. Valoarea finală a contractului a constituit 5.474.506,68 euro. Toate livrările și lucrările în cadrul Tenderului D au fost finalizate pe data de 31 decembrie 2019.

Contractul a fost finalizat în termen de 45,5 luni.

Tender E

În data de 21 martie 2018 a fost semnat contractul, în valoare de 9.333.825,00 Euro, cu compania Siemens SRL (România). În data de 25.05.2018 a fost transferat avansul, astfel această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul inițial de realizare a fost de 24 de luni.

Toate livrările și lucrările în cadrul Contractului au fost finalizate până la data de 15.12.2024. Costul final al Contractului este de 11.469.984,55 Euro. Contractul a fost realizat pe o durată de 78,5 luni.

În perioada de raportare, antreprenorul a efectuat lucrări de proiectare, a furnizat echipamente și materiale și a realizat lucrări la stațiile electrice.

În data de 29.01.2024 a fost semnat Ordin de schimbare la contract CO-H-009 în conformitate cu prelungirea termenului de implementare a Contractului. Această Dispoziție a extins durata de realizare a Contractului cu 5,3 luni, până la 01.06.2024, fără modificarea costului acestuia.

În data de data de 31.05.2024 au fost eliberate Certificatul de Finalizare a lucrărilor [Completion Certificate] și Certificatul de Recepție Operațională [Operational Acceptance Certificate] pentru înlocuirea echipamentelor electrice la 7 stații electrice de 110 kV (SE Baimaclia, SE Balti Centru, SE Calfa, SE Floresti, SE Iargara, SE Mihalaseni, SE Straseni), odată cu finalizarea tuturor lucrărilor la aceste substații, punerea lor în funcțiune și recepția în exploatare.

În data de 31.05.2024 au fost eliberate un Certificat de Finalizare a lucrărilor [Completion Certificate] și un Certificat de Recepție Operațională [Operational Acceptance Certificate] în conformitate cu Tabelul de Prețuri Nr. 1 / clauza 1.16.10, în legătură cu finalizarea acestei părți a Contractului, punerea acestuia în funcțiune și recepția în exploatare.

În data de 31.05.2024 au fost eliberate un Certificat de Finalizare a lucrărilor [Completion Certificate] și un Certificat de Recepție Operațională [Operational Acceptance Certificate] în conformitate cu Tabelul de Prețuri Nr. 2 / clauza 2.12.28, în legătură cu finalizarea acestei părți a Contractului, punerea acestuia în funcțiune și recepția în exploatare.

În data de 12.08.2024 a fost semnat Ordin de schimbare la contract CO-H-010 în conformitate cu prelungirea termenului de implementare a Contractului. Această Dispoziție a extins durata de realizare a Contractului cu 3 luni, până la 01.09.2024, fără modificarea costului acestuia.

În data de 30.08.2024 a fost emisă o Notificare privind suspendarea obligațiilor Antreprenorului pentru o parte a Contractului [Notification for suspension of performance of part of the Contractor's

obligations). Această Notificare a suspendat obligațiile Antreprenorului referitoare la lucrările de la SE Otaci [Tabelul de prețuri nr. 4, punctele 4.142.1, 4.142.2; 4.2.16.1, 4.2.16.2, 4.2.16.3, 4.2.16.4, 4.2.16.5, 4.2.16.6, 4.2.16.7, 4.2.16.8, 4.2.16.9]. Suspendarea a fost cauzată de faptul că aspectele legate de responsabilitatea părții terțe [RED Nord] și dependența de anumite livrări și lucrări din cadrul Contractului 6CR-C la SE Otaci nu au fost complet soluționate, ceea ce a îngreunat desfășurarea lucrărilor menționate la această stație în cadrul Contractului 5CR-E.

În data de 21.10.2024 a fost emisă o Notificare privind posibilitatea reluării obligațiilor Antreprenorului pentru o parte a Contractului [Notification of possibility of resuming the performance of part of the Contractor's obligations under part Contract] referitoare la lucrările de la SE Otaci.

În data de 25.10.2024 a fost semnat Ordin de schimbare la contract CO-H-011 în conformitate cu prelungirea termenului de implementare a Contractului. Această Dispoziție a extins durata de realizare a Contractului cu 3,5 luni, până la 15.12.2024, fără modificarea costului acestuia.

Antreprenorul a livrat echipamentul în conformitate cu 4 facturi de transport cu plată convenite, iar 6 facturi de transport au fost livrate gratuit. Antreprenorul a efectuat lucrările în conformitate cu 15 certificate de acceptare a lucrărilor [WAC] convenite.

Având în vedere că toate plățile aferente Contractului au fost finalizate în iunie 2023 conform Cererii de plată [Disbursement Application] nr. 67, pentru livrările și lucrările ulterioare, ÎS "Moldelectrica" a pregătit un certificat nominal de plată nr. 01-2024 din 31.05.2024, în conformitate cu 8 facturi convenite pentru plată, în scopul finalizării corecte a procedurilor contabile și închiderii documentelor de plată.

5.1.1 Proiectul Dezvoltarea Sistemului Electroenergetic

În septembrie 2019, au fost semnate acordurile de împrumut cu Banca Mondială în valoare de 61 milioane Euro.

Construcția LEA 400 kV Chișinău-Vulcănești - Urmare a aprobării de către Banca Mondială a raportului de evaluare, contractul pentru proiectarea, furnizarea și construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău a fost semnat, pe data de 12 noiembrie 2021, cu compania din India KEC International Limited [KEC]. Valoarea contractului reprezintă 26,997,967 Euro, cu o durată de 42 de luni.

Ordin de modificare nr. 2: semnat în data de 13 septembrie 2024 (prețul contractului a crescut cu 53.994,05 EUR) - Extinderea volumului de livrare pentru a asigura că echipa I.S Moldelectrica cu uneltele

și echipamentele necesare pentru operarea și întreținerea liniilor electrice aeriene (LEA), pentru a garanta siguranța, a îmbunătăți eficiența, a permite diagnostice eficiente, a sprijini sarcinile specializate și a contribui la economii pe termen lung.

Lucrările de construcție a Liniei Electrice Aeriene (LEA) 400 kV Vulcănești-Chișinău 400kV sunt în plină desfășurare. Progresul lucrărilor este de cca 200 de fundații și cca 30 de piloni asamblați, iar șantierul de construcție se extinde pe o distanță de circa 65 km.

Statutul de implementare: Etapa de proiectare – finalizată. Materiale livrate în proporție de 95%.

Modernizarea stației electrice Chișinău 330 kV – Contractul cu Asociera Siemens Energy SRL, Electromontaj SA și Energotech SA a fost semnat în data de 18 ianuarie 2022, cu valoarea de 11,883,842.98 Euro, pe o durată de 32 de luni.

Amendament nr. 4: 21 octombrie 2024 [extinderea contractului cu 9 luni (de la 32 la 41 de luni)].

Pe parcursul perioadei de raportare părțile au desfășurat o comunicare continuă la subiectul livrării de echipamente și materiale și procedura de vămuire. Contractorului i s-a reiterat faptul că înainte de livrare urmează să fie obținută aprobarea formală pentru zona de depozitare a bunurilor livrate.

În data de 30 august 2024, Antreprenorul a informat despre intenția de a livra la stația Chișinău întreruptoare de înaltă tensiune și separatoare. Subiectul a fost coordonat cu echipa ME, iar pe 9 septembrie 2024, Antreprenorul a fost informat că ME nu are obiecții privind livrarea echipamentului la stația Chișinău. Locul de depozitare a echipamentului a fost coordonat cu Î.S. Moldelectrica și corespunde prevederilor/planurilor din Method Statement aprobat.

În data de 16 septembrie 2024, Antreprenorul a transmis spre revizuire și coordonare facturile proforma pentru vamă și listele de ambalare pentru întreruptoare de înaltă tensiune și separatoare. Alte echipamente majore care urmează a fi livrate în baza contractului: transformatoare de măsură, echipamente secundare (protecție prin rele), descărcătoare de supratensiune.

La moment sunt în desfășurare și lucrările de realizare a fundațiilor pentru autotransformatorul, echipamentele din instalația de distribuție și portalurile metalice la Stația Electrică Chișinău, din cadrul ÎS Moldelectrica.

Supravegherea tehnică a lucrărilor pentru LEA 400 kV și extinderea stației Chișinău – Deschiderea publică a ofertelor tehnice a avut loc la data de 26 octombrie 2021. A fost desemnată câștigătoare compania PowerGrid Corporation. Semnarea contractului a fost efectuată în martie 2022.

Amendament nr. 4: 6 martie 2024 [alocarea corespunzătoare a timpului de lucru pentru poziția K1, menținând flexibilitatea atât pentru lunile-om în oficiu, cât și în teren, având în vedere progresul implementării contractelor A1 și A2, fără nicio modificare a prețului contractului].

Amendament nr. 5: 30 septembrie 2024 [revizuirea echipei de experți – experți cheie și non-cheie, revizuirea alocării timpului de lucru în luni-persoană, estimările costurilor de remunerare și defalcarea remunerării].

După rezilierea acordului de colaborare cu partenerul local la sfârșitul anului 2023, Consultantul s-a confruntat cu dificultăți majore în identificarea unui alt partener local sau experți eligibili pentru echipa sa. Lipsa experților pentru pozițiile cheie și non-cheie a afectat activitatea Consultantului, încetinind coordonarea și supravegherea. În ciuda eforturilor repetate de a colabora cu companii locale și de a coordona experți distincti, aceste încercări nu au avut succes.

În perioada 16 iulie 2024 – 6 septembrie 2024, Consultantul a transmis către UCIPE pentru examinare și coordonare mai multe CV-uri ale experților propuși pentru înlocuire cu candidați locali și străini.

Pe 18 iulie 2024, Consultantul a informat că a ajuns la un acord cu Electrocon SRL pentru a semna un contract și a completa echipa cu experții necesari. Cu toate acestea, pe 22 august 2024, Consultantul a anunțat că Electrocon SRL s-a retras în ultimul moment, în ciuda eforturilor depuse. Ulterior, au fost inițiate discuții cu o altă companie locală, Capital SRL.

Propunerile de personal prezentate de Consultant au fost analizate de echipa MEPIU și coordonate cu ME. Forma finală a Amendamentului nr. 5 a fost convenită cu Consultantul pe 6 septembrie 2024.

5.1.2 Proiectul “Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II”

Proiectul constă în construcția liniei de transport de 400 kV care conectează Stația Bălți de Stația Suceava, construcția stației noi Bălți și modernizarea rețelei existente, după cum urmează:

- Lot 1. Construcția liniei de transport LEA 400 kV Bălți – Suceava [porțiunea pe teritoriul Republicii Moldova];

Linia de 400 kV Bălți – Suceava [porțiunea pe teritoriul Republicii Moldova] Traseul LEA de 400 kV (lungime 48 km) pe teritoriul Republicii Moldova pornește de la stâlpul terminal al liniei de 400 kV amplasat pe teritoriul României și traversează Râul Prut.

- Lot 2. Construcția stației noi Bălți:

Noua Stație Bălți va fi amplasată în partea de nord-vest a Stației 330/110 kV Bălți, pe un teren agricol cu acces direct la drumul M14-E583.

- Lot 3. Modernizarea rețelei existente:

Rețeaua existentă se compune din stații de 110 kV și 35 kV, posturi cu echipamente care urmează să fie re tehnologizate conform descrierii de mai jos:

- Întreruptoare compacte 110kV
- Întreruptoare compacte 35kV
- Distribuție DC cu capacitate 50 Ah
- Distribuție DC cu capacitate de 100 Ah
- Clădire prefabricată pentru instalarea dulapurilor / tablourilor de automatizare
- Tablou de automatizare pentru 110QC
- Tablou de protecție a transformatorului
- Cablu de conectare secundar
- Alte produse și materiale necesare pentru efectuarea lucrărilor de instalare
- Lucrări de instalare și reglare a echipamentelor primare și secundare

În data de 18.07.2024, Î.S. Moldelectrica a obținut Acord de Mediu din partea Agenției de Mediu, ceea ce confirmă că toate documentele de mediu sunt în conformitate cu cerințele legislației Republicii Moldova și că toate procedurile necesare au fost realizate corect.

În data de 02.08.2024, Î.S. Moldelectrica a desemnat GOPA intec, Bad Homburg, Germania, în calitate de Consultant pentru Unitatea de Implementare a Proiectului (PIU), pentru a furniza Consultancy Services for Project Implementation Support and Supervision for Moldova - Romania Power Interconnection Phase II.

În prezent, se desfășoară o colaborare activă cu consultantul, având ca obiectiv elaborarea documentației tehnice și de licitație. În paralel, continuă discuțiile cu băncile pentru asigurarea finanțării și dezvoltarea documentației corespunzătoare.

5.1.3 Activitatea cu suportul MESA

Moldova Energy Security Activity (MESA) este un proiect de patru ani finanțat de USAID, care are drept scop consolidarea securității energetice a Moldovei prin îmbunătățirea integrării cu Europa; sporirea eficienței energetice; creșterea producției interne de energie, în special a energiei regenerabile și a infrastructurii de transport și distribuție aferente; și diversificarea aprovizionării cu gaze naturale. TetraTech este antreprenorul principal care implementează activitatea de securitate energetică a Republicii Moldova (MESA).

Asistența tehnică oferită în prezent de MESA către Î.S. „Moldelectrica”:

- MESA oferă sprijin pentru Î.S. „Moldelectrica” în ceea ce privește certificarea unităților de producție la diferite centrale electrice, în conformitate cu cerințele ENTSO-E. Asistența furnizată acoperă întregul proces de certificare: dezvoltarea procedurilor și cerințelor de certificare, dezvoltarea unui program de testare (conform cerințelor Regulilor pieței de energie electrică), asistență în timpul fazei de testare (la unitățile de generare), dezvoltarea raportului privind rezultatele testelor;
- Sprijin pentru achiziționarea și instalarea unui sistem SCADA performant, pentru înlocuirea celui vechi;
- Sprijin pentru achiziționarea și instalarea sistemului WAMS;
- Dezvoltarea rețelei de comunicare a datelor (fibră optică) cu OTS adiacenți (Transelectrica, Ukrenergo) pentru a asigura un schimb de date fiabil în conformitate cu cerințele ENTSO-E;
- Elaborarea Planului de dezvoltare pentru 10 ani;
- Implementarea managementului integrat bazat pe 4 standarde ISO;
- Îmbunătățirea tehnologiilor de mentenanță (livrarea dronelor și instruirea personalului Î.S. „Moldelectrica” privind utilizarea dronelor în activitatea de inspectare a liniilor electrice aeriene).

6 ACTIVITATEA ECONOMICĂ (DE PRODUCERE)

Pentru îndeplinirea programului de producție a ÎS 'Moldelectrica' conform Ordinului Nr. 750 din 04.12.2023 «Planul de investiții și mentenanță pentru anul 2024» a fost preconizată alocarea 754,089 mln. lei.

Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, Î.S. „Moldelectrica” a înaintat ANRE spre aprobare Planul de investiții al întreprinderii pentru anul 2024 cu completările și rectificările ulterioare, informațiile relevante fiind prezentate în continuare:

Data solicitării	Investiții solicitate	Investiții acceptate	Decizia Consiliului de Administrație ANRE
29.09.2023	634,4 mln.lei	634,4 mln.lei	Hotărârea nr.654 din 03.11.2023
08.05.2024	709,008 mln.lei	709,008 mln.lei	Hotărârea nr.325 din 28.05.2024
31.10.2024	701,036 mln. lei	700,965 mln. lei	Hotărârea nr.627 din 12.11.2024

Tabelul 10 – Cronologia solicitării și aprobării investițiilor în anul 2024

Pentru realizarea planurilor stabilite în anul 2024, Î.S. „Moldelectrica” a planificat 754,09 mln. lei, distribuite pe următoarele compartimente:

- cheltuieli de mentenanță: 53,124 mln. lei;
- investiții și reparații capitalizate: 700,695 mln. lei (surse proprii: 47,649 mln. lei și credite 653,316 mln. lei).

Investițiile planificate pentru anul 2024 în sumă de 653,316 mln. lei sunt datorate realizării în continuare a proiectului finanțat de BERD, BEI și Grand NIF „Reabilitarea rețelelor electrice de transport ale Î.S. „Moldelectrica” [proiect în fază finală de implementare] și inițierii proiectului de interconectare a sistemelor electroenergetice Republica Moldova – Romania finanțat de BERD, BEI, UE și BM [proiect la faza intensă de implementare].

Valorificarea mijloacelor financiare planificate de Î.S. „Moldelectrica” pentru anul 2024 a însumat o cifră de 360,1 mln. lei, astfel după cum urmează:

Denumirea	Planificat, mil. lei	Realizat, mil. lei	Realizat, %	Valoare de punere în funcțiune, mil. lei
Cheltuieli de mentenanță	53,12	50,99	96%	-
Investiții (surse proprii)	47,65	21,87	46%	
Investiții (finanțare externă)	653,32	287,25	44%	
Total	754,09	360,11	48%	

Tabelul 11. Realizarea programului de producere al Î.S. "Moldelectrica" pentru anul 2024

Nerealizarea pe deplin a Planurilor investiționale și cele de mentenanță (cota de realizare cuprinsă între 44 - 96%), a fost în mare parte condiționată de situația dificilă, condiționată de războiul din Ucraina (încetarea producerii unor echipamente, întreruperea lanțurilor logistice și imposibilitatea retragerii în reparație a echipamentului și liniilor electrice de interconexiune cu sistemul electroenergetic ucrainean). Acestea din urmă au influențat negativ și asupra posibilității de finalizare a proiectelor investiționale inițiate, care nu au putut fi valorificate prin punerea lor în funcțiune.

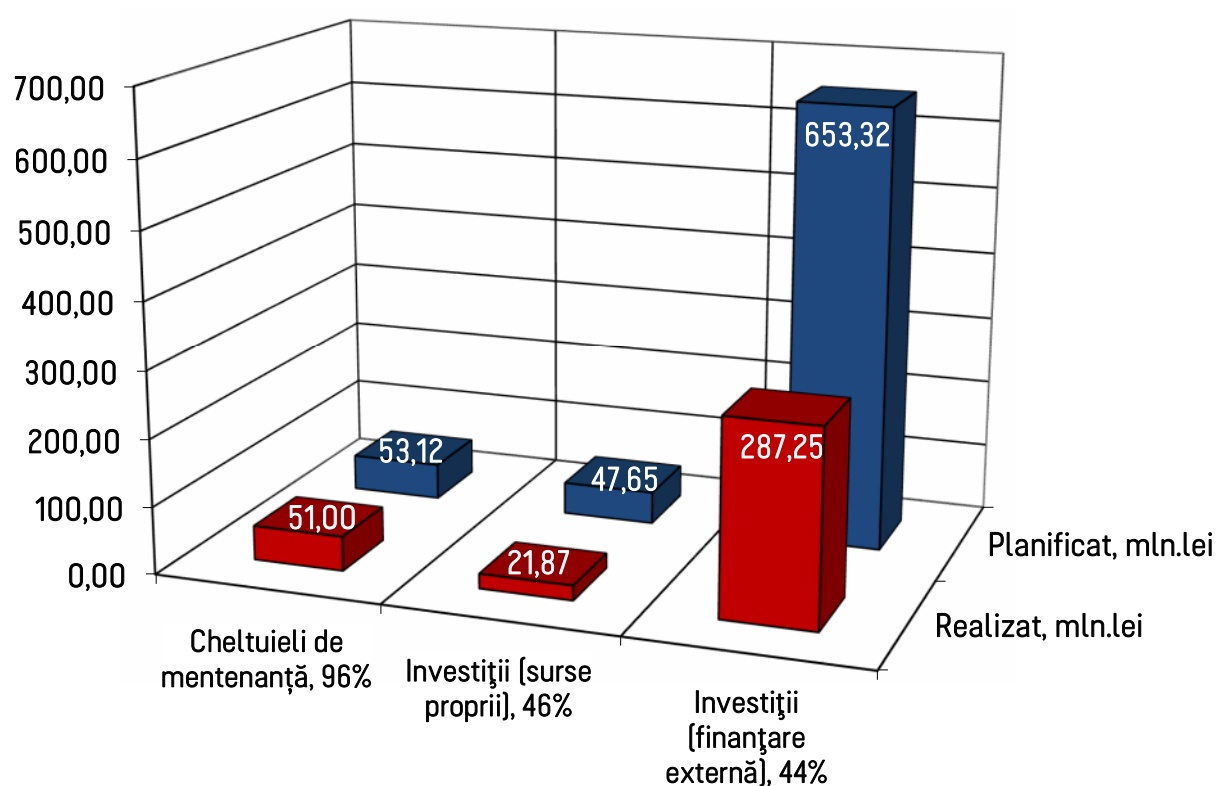

Figura 15. Realizarea programului de producere al Î.S. "Moldelectrica" pentru anul 2024

Important de menționat, că toate proiectele de investiții, inițiate și nefinisate conform Planului de investiții pentru anul 2024, au fost catalogate ca investiții multianuale și s-au regăsit în planurile investiționale pentru perioadele următoare, astfel încât realizarea pe deplin a acestor investiții se va regăsi deja în rapoartele viitoare.

În ce privește continuitatea realizării proiectului „Reabilitarea rețelelor electrice de transport ale Î.S. „Moldelectrica”, finanțat din surse externe, se menționează că după finalizarea cu succes a compartimentelor A1 – Înlocuirea transformatoarelor de putere și transformatoarelor supravoltoare 35-110 kV, A2 – Înlocuirea reactoarelor inductive 400 kV, B – Înlocuirea întreruptoarelor cu ulei pe SF6 110 kV, D – Reconstrucția a 128 km de LEA 110 kV și E – Înlocuirea instalațiilor de distribuție 10 kV și ÎV-35kV, se atestă restanțe la compartimentele C – Reconstrucția stațiilor electrice 35-400 kV [echipamentul unei substații a fost pus în funcțiune, iar restul sunt în derulare]

În activitatea sa Î.S. „Moldelectrica” alocă surse financiare pentru asigurarea unei bune și fiabile funcționări a sistemului electroenergetic național, în special pentru organizarea mentenanței instalațiilor electrice de transport și investiții în reconstrucții, modernizări și înlocuiri a utilajelor moral și fizic depășite.

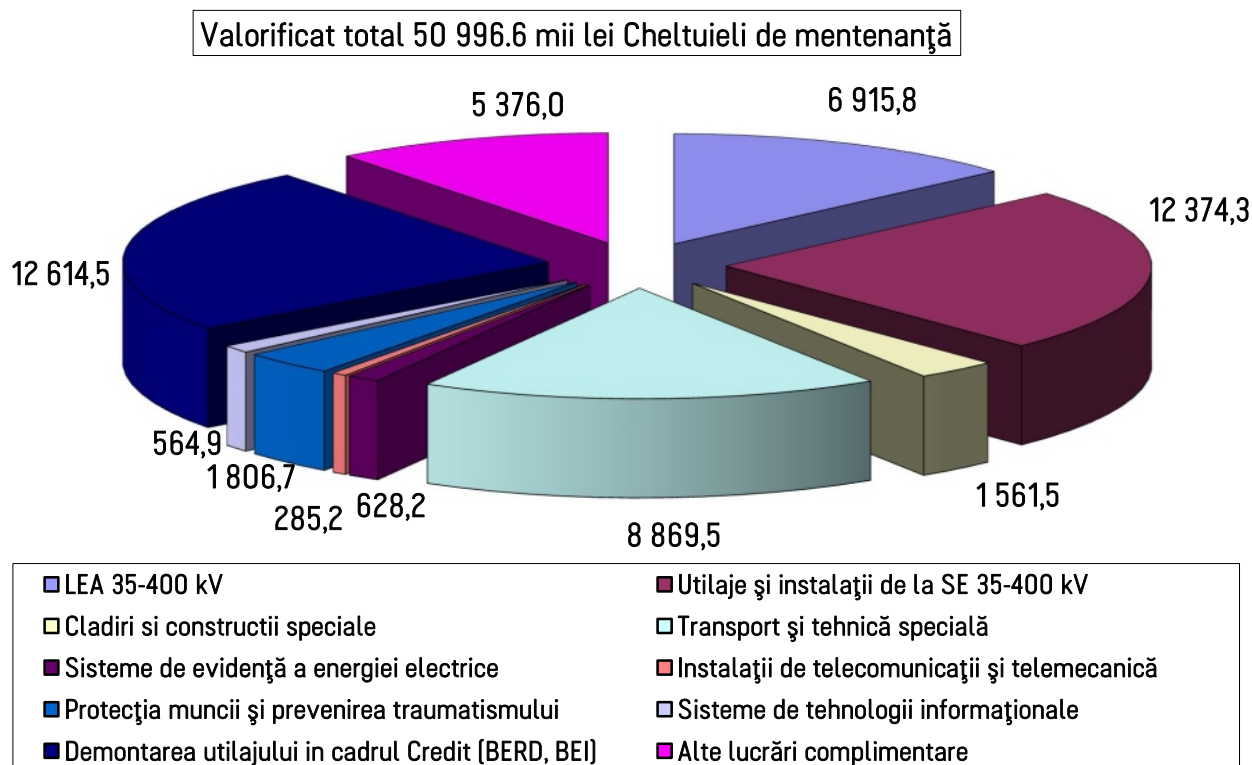

Figura 16. Valorificarea surselor financiare planificate pentru asigurarea mentenanței instalațiilor electrice de transport în anul 2024, mil. lei

Asigurarea mentenanței instalațiilor electrice de transport în anul 2024 a fost caracterizată prin executarea următoarelor lucrări principale:

1) Liniile electrice aeriene de transport 35-400 kV:

Denumirea lucrărilor	Planificat	Realizat	%
Reparația capitală a LEA 35-400 kV, km	722,7	561,7	78%
Reparația pilonilor metalici, buc	44	97	220%
Înlocuire piloni defectați și/sau instalare suplimentară 35-330kV, buc	153	47	31%
Înlocuirea și instalarea suplimentară a izolatoarelor, buc	1150	3152	274%
Reparația și întărirea prizelor de legare la pământ, piloni	26	0	0%
Reparația fundamentelor din b/a la pilonii metalici, buc	27	27	100%
Protecția anticorozivă a pilonilor metalici, buc	722,7	561,7	78%

Tabelul 12. Mentenanța LEA 35-400 kV

În decursul anului s-au îndeplinit lucrări de înlocuire a pilonilor defecti ai LEA 35-110kV în toate sucursale, acoperirea anticorozivă cu vopsea a pilonilor metalici.

2) Utilaje și instalații de la SE 35-400 kV:

Denumirea lucrărilor	Planificat	Realizat	%
Reparația complexă a utilajelor SE 35-400 kV, buc	11	11	100%
Reparația capitală a ÎU-110 kV, buc	10	10	100%
Reparația compresoarelor, buc	4	4	100%
Reparația curentă a stațiilor electrice, un. conv. de echipament	5154	5185	101%
Înlocuirea racordurilor 35-110 kV, buc	3	6	200%

Tabelul 13. Mentenanța utilajului și instalațiilor SE 35-400 kV

În anul 2024 au fost instalate și înlocuite 79 limitatoare de supratensiune LST-10-35-110kV la SE a sucursalelor.

La 7 stații electrice 110-330kV au fost puse în funcțiune IDPE-10kV noi. Deasemenea în anul 2024 au fost finalizate lucrările de înlocuire a 4 întrerupătoare cu ulei 110 kV cu întrerupătoare cu vid. La SE Vulcănești 400/110/35 a fost pus în funcție utilajul 3 celulei 400kV noi.

3) Echipament de protecție prin relee și automată:

Sau îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- deservirea tehnică a echipamentului PRA la 90 SE 35-110-400kV;
- montarea a două dulapuri de transformatoarelor de tensiune de bare TV-110kV pentru SE Strășeni 330/110/10kV.
- legate de reconstrucția DPRA liniilor, racordurilor, cuplelor 10kV, parțial liniilor, racordurilor, cuplelor 35kV, liniilor 110kV și toate transformatoarele de forță la înlocuirea IDPE-10kV la 4 SE.

4) Transport și tehnică specială: executate deserviri tehnice, reparații curente și capitale la 258 unități de transport și tehnică specială.

5) Sisteme de evidență a energiei electrice:

S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- controlul permanent a stării complexelor de măsurare și evidență a energiei electrice și lucrări de verificare a evidenței SE;
- deservirea tehnică a 1569 complexe de măsurare comercială și tehnică, înlocuirea a 1848 mijloace de măsurare, verificarea de stat a 415 transformatoare de curent de măsurare și 121 transformatoare de tensiune, instalate la stațiile electrice a filialelor;
- deservirea tehnică a 207 complexe de măsurare și evidență a consumatorilor finali, inclusiv 113 complexe de măsurare la SE ÎS “Moldelectrica”.

6) Instalații de telecomunicații și telemecanică:

S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- deservirea tehnică a 9 STA, 164 canale TM, 11 stații electrice diesel, 656 unități de echipament de alimentare de rezervă, 456 unități WAN/LAN, 3G/4G;
- deservirea tehnică a liniilor de cablu de telecomunicație - 411,69 km;
- a pus în funcție un generator diesel pentru racordarea la sistemul de alimentare garantată la clădirea Aparatului de administrare;

- montarea dulapului de telecomunicații multifuncțional la SE Strășeni 330/110/10. Aparatului de administrare;

7) Protecția muncii și prevenirea traumatismului: executat în proporție de 74% Planul de protecție și prevenire, măsurile căruia au fost sistematizate urmare a verificării riscurilor profesionale și coordonate cu responsabilii din domeniul protecției muncii.

8) Sisteme de tehnologii informaționale: asigurată funcționalitatea prin deserviri tehnice și reparații a peste 680 unități de tehnică informațională, dintre care 36 servere, 107 Note-Book, 86 de computere cu funcționare continuă 24/24, 341 de printere și copiatoare.

9) Testări, verificări și diagnostică a utilajelor: întru identificarea defecțiunilor utilajelor și aprecierea stării funcționale au fost realizate testări profilactice 5871 unități de echipament (inclusiv SNV - 1787 un., SN -1037 un., SC -1663 un, SS -1384 un.), diagnosticarea unui dispozitiv RTS a transformatorului de forță 110kV, cromatografia a 2169 mostre de ulei de transformator, diagnosticarea caracteristicilor DFR și SFRA a transformatoarelor de forță – 34 un.

10) Asigurarea metrologică: verificate metrologic 170 aparate de evidență a energiei electrice și 406 transformatoare de măsurare, verificate 75 trăductoare, 210 aparate de laborator, 135 aparate de presiune, reparate 9 transformatoare de măsurare, 3 aparate de evidență a energiei electrice, 26 aparate de presiune, 5 unități de echipament tehnologic, refacere a 70 panouri cu aparate de măsurare a energiei electrice.

11) Clădiri și construcții speciale

S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- proiectarea construcției a sistemelor de captare uleiului la SE Anenii Noi și Greblești;
- reparația acoperiselor clădirei la SE sucursalelor;
- reparația rampei ID-10kV la SE Rădoaia;
- reparația fundațiile suporturilor din b/a la IDI - 10kV, și fundamente din b/a la două întreruptoare și două portale de 35kV La SE Calarași;
- La SE Ștefan Vodă 110kV au fost executate lucrări de consolidare a pereților avariați în volum de 74 m²;
- La SE Chișinău 330kV, (clădirea POD) au fost restabilit (reconstruit) puț de cabluri de 110kV;
- reparații parțiale în clădirea bazei Comrat (sediul STT);

- S-a executat turnarea/betonarea pardoselei depozitului central, atelierului de sudat (baza Comrat);
- reparatia receptoarelor de ulei la 10 SE.

Pe parcursul anului cu forțele sectoarelor de construcție-reparație s-au petrecut lucrări de reparație și exploatare a clădirilor și construcțiilor sucursalelor.

În continuare se prezintă informații succinte privind sursele financiare valorificate și lucrările principale executate în regie proprie sau antrepriză pe compartimentele de executare a investițiilor din sursele proprii.

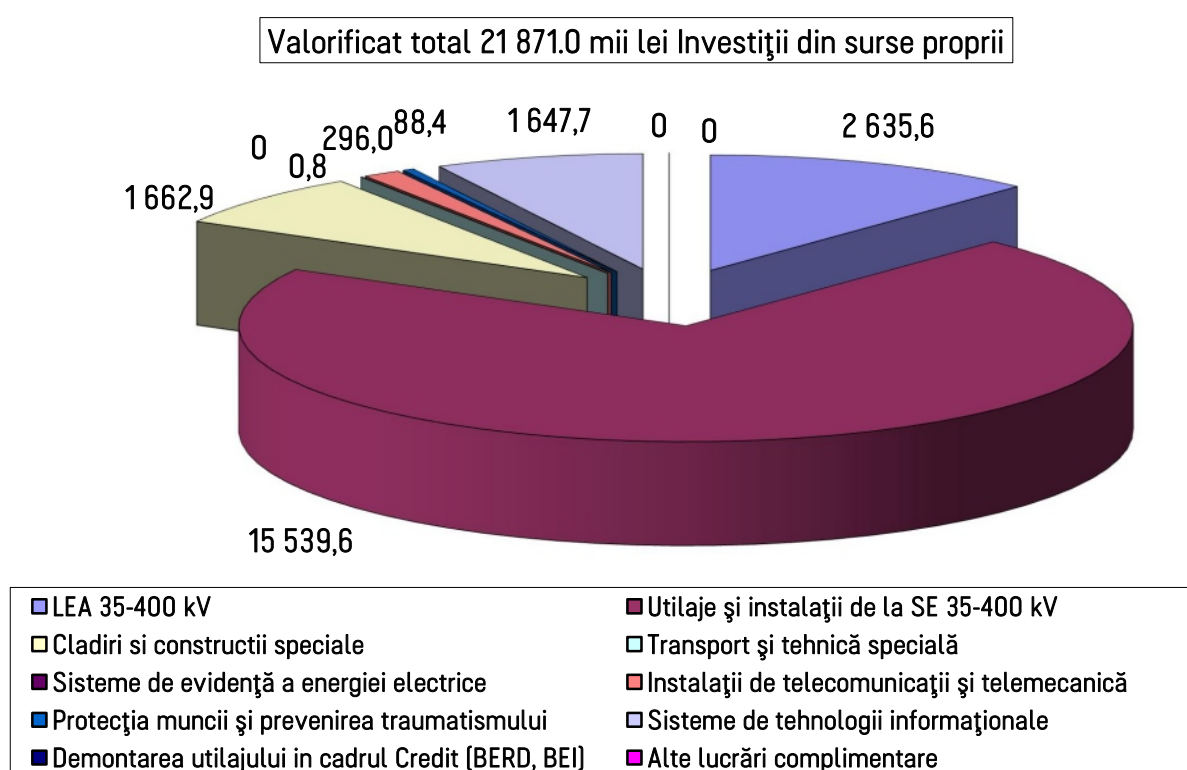
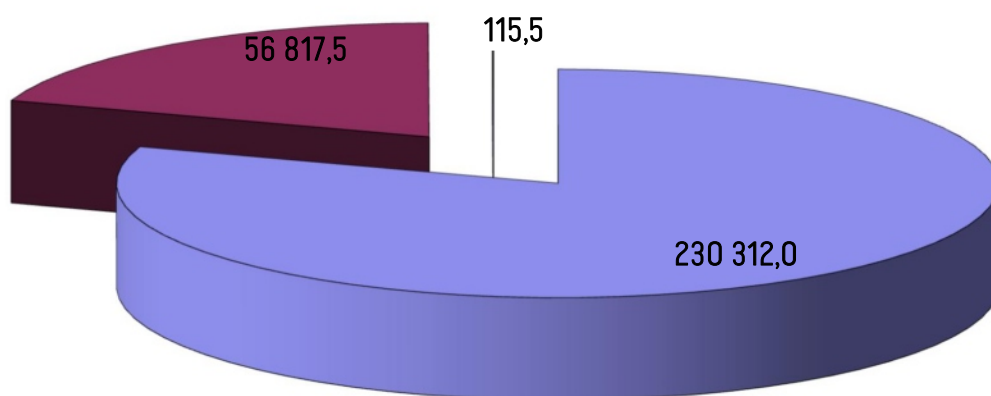

Figura 17. Valorificarea surselor financiare planificate pentru realizarea investițiilor din sursele proprii în anul 2024, milioane lei

Valorificat total 287 245.0 mii lei Investiții finanțate de BERD și BEI

■ LEA 35-400 kV ■ Utilaje și instalații de la SE 35-400 kV ■ Alte lucrări complementare

Figura 18. Valorificarea surselor financiare planificate pentru realizarea investițiilor din sursele externe în anul 2024, mii lei

7 SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ

Eficiența economică a activității de producție a întreprinderii depinde de condițiile de lucru nepericuloase ale personalului și de asigurarea respectării cerințelor normative de către conducătorii locurilor de muncă, de către specialiști și lucrători. Lucrul în domeniul securității și sănătății în muncă în perioada de raportare a fost realizat în scopul îmbunătățirii ulterioare a condițiilor de muncă și profilacticii traumatismului.

Pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă (în continuare – SSM) în «Planului de protecție și prevenire pentru anul 2024 se prevedea 2188,5 mii de lei.

De fapt, s-au cheltuit 1869,8 mii lei sau 85,4% din cele planificate.

În ceea ce privește volumul fizic, au fost planificate 13 activități în cadrul «Planului de protecție și prevenire». Unele dintre activitățile [pct. 9] Planului nu a fost implementată. Procedura de achiziționare a bunurilor "Achiziționarea posterelor de siguranță a muncii" în suma 55,0 mii erau preconizați pentru sprintarea Posterelor de siguranța muncii pentru sucursala: 'RETÎ Centru', 'RETÎ Sud', 'RETÎ Nord' și Baza de producere, care nu au fost petrecut din motivul necesitau machetarea și coordonarea nuanțelor cromatice în conformitate cu Brand Book-ul.

Punerea în aplicare a măsurilor de sănătate și securitate în muncă a permis filialelor să pună la dispoziția personalului îmbrăcămintea de protecție, încălțăminte, documentația reglementară și tehnică și formularele de ordine și instrucțiuni, echipamentul individual de protecție, materialele sanitare (săpun și praf de spălat [pentru spălarea îmbrăcămintei de protecție]), alimente speciale (lapte sau produse din lapte acru) și să îmbunătățească condițiile sanitare și de viață la locul de muncă.

În 2024, au fost efectuate anumite lucrări pentru a crea condiții de muncă și de viață favorabile pentru personalul întreprinderii:

- Procurarea și montarea condiționărilor pentru sucursala 'RETÎ Sud' și 'RETÎ Nord';
- Achiziționarea cartușelor „sistem triplu de filtrare” pentru apă pentru b. Vatra (sucursala 'RETÎ Centru');
- Achiziționarea de termose pentru depozitarea apei potabile pentru sucursala 'RETÎ Centru' și 'RETÎ Nord';
- Achiziționarea lămpilor portabile cu o tensiune nu mai mare de 24V pentru sucursala 'RETÎ Nord-Vest'.

Aplicațiile sucursalelor au fost pe deplin satisfăcute în formularele autorizațiilor de lucru și dispozițiilor, legitimațiilor, registrelor în domeniul SSM în conformitate cu cerințele NTS [NE1-02:2019].

7.1 Lucrul cu personalul serviciului de protecție și prevenire

În conformitate cu cerințele “Regulamentului cu privire la pregătirea și atestarea personalului la Î.S. 'Moldelectrica'” în decursul anului 2024 serviciul de protecție și prevenire (în continuare - SPP) a desfășurat cu lucrătorii întreprinderii următoarele forme de muncă:

a) instruirea introductiv-generală cu eliberarea 'Fișelor personale de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă' pentru 144 salariați (inclusiv stagiați și ucenici) ai Î.S. 'Moldelectrica';

b) instruirea în domeniul securității și sănătății în muncă, cu eliberarea a 100 'Fișe colective de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă' pentru 889 lucrători care și-au desfășurat activitatea în baza contractului de prestare a serviciilor Î.S. 'Moldelectrica';

c) organizarea și desfășurarea verificării cunoștințelor în cadrul comisiei permanente centrale a întreprinderii, inclusiv:

- verificarea cunoașterii [NE1-02:2019] „Norme de securitate la exploatarea instalațiilor electrice”, instrucțiunilor și altor acte normative de securitate și sănătate în muncă – 619 lucrători;

- verificarea cunoașterii „Norme minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice”, „Regulile generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova”, instrucțiunilor de serviciu și de producție – 252 lucrători.

În aprilie 2024 de către comisia SPP al ÎS 'Moldelectrica' la cursurile în domeniul SSM au fost instruiți și atestați, conform programului de 8 ore (nivelul I de pregătire), 35 de conducători ai locurilor de muncă și specialiști Aparatului de Administrare ÎS 'Moldelectrica'.

19.04.2024, de către serviciul extern de protecție și prevenire (Î.S. 'Centrul de instruire în domeniul relațiilor de muncă') au fost instruit la cursurile în domeniul securității și sănătății în muncă 6 specialiști SPP din cadrul SSM (nivelul II de pregătire).

Pe baza rezultatelor evaluării riscurilor profesionale, în conformitate cu 'Regulamentul cu privire la procedura de evaluare a riscurilor profesionale la locurile de muncă' [ordin nr.443 din 12.06.2024], comisiile de lucru au efectuat identificarea și evaluarea riscurilor profesionale la 132 de locuri de muncă, în servicii de producție și subdiviziuni, precum și la bazele de producere ale întreprinderii. Rezultatele evaluării

au fost utilizate pentru familiarizarea lucrătorilor cu pericolele depistate, cu măsurile de prevenire a acestora, precum și la planificarea activităților incluse în 'Planul de protecție și prevenire' anual al întreprinderii pentru anul 2024.

7.2 Traumatismul de muncă

În perioada trecută la întreprindere s-au produs 1 accident de muncă:

La data de 26.11.2024, ora 09:00, la teritoriul atelier de strungărie (Baza de producere) a avut loc un accident de muncă cu incapacitate temporară de muncă cu strungar în prelucrarea metalelor d. SPRINCEANĂ Anatolie, 55 ani.

Circumstanțele accidentului:

Aproximativ la orele 09:00, luând piesa de prelucrat fierbinte cu mâna stângă în mânășă, încercând să efectueze operația sus menționată, a atins accidental pârghia (care se afla în poziția neutră) cu genunchiul piciorului stâng, mișcându-și poziția de lucru (poziția sus, care include funcționarea arborelui cu rotații în sens invers acelor de ceasornic). Arborele a început să se rotească cu turațiile rămase în momentul opririi anterioare a mașinii (parametrii au fost stabiliți pentru prelucrarea piesei cu un cuțit).

Astfel, mânășă s-a prins de piesa de prelucrat sau de o falcă a mandrinei și, ca urmare, a căzut de pe mâna stângă, a rupt partea superioară a falangei cu elemente ale țesutului moale al degetului mare, s-a rotit pe mandrina și a zburat pe podea lângă strungar.

Diagnosticul vătămării organismului - Amputația traumatică completă a degetului I mâinii stângi la nivelul falangei proximală cu defect de țesuturi moi.

Cauzele accidentului:

Strungar în prelucrarea metalelor a Bazei de producere SPRINCEANĂ Anatolie:

a) a fost personal neatent și neglijent, prin ce a încălcat Instrucțiunea de securitatea și sănătatea în muncă pentru strungar (ISSM-A-22-18), pct. 12(a) și Instrucțiunea de securitatea și sănătatea în muncă la lucrul la mașinile de prelucrare a metalelor (ISSM-B-04-18), pct. 6(a);

b) nu a oprit echipamentul electric al strungului atunci când lucrul la strung s-a oprit temporar, prin ce a încălcat Instrucțiunea de securitatea și sănătatea în muncă pentru strungar (ISSM-A-22-18), pct. 21 și Instrucțiunea de securitatea și sănătatea în muncă la lucrul la mașinile de prelucrare a metalelor (ISSM-B-04-18), pct. 20(b);

c) să lucreze la strung cu mânășă, prin ce a încălcat Instrucțiunea de securitatea și sănătatea în muncă pentru strungar (ISSM-A-22-18), pct. 22(a).

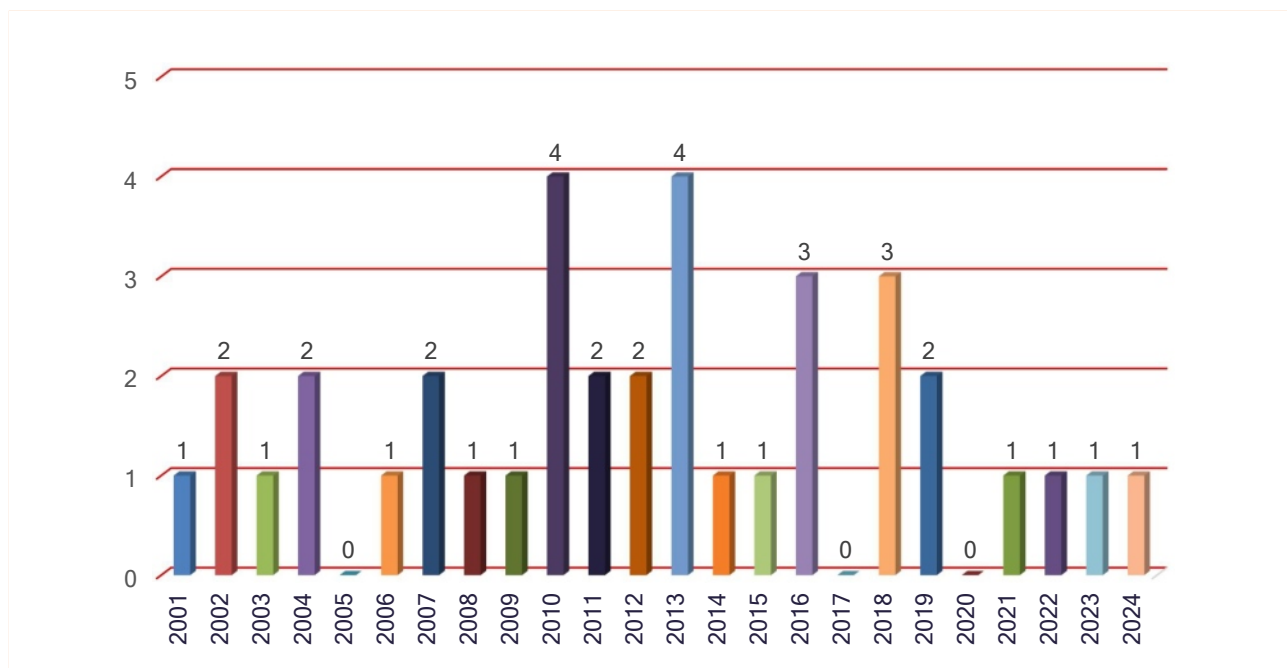

Figura 19. Analiza numărului de accidente de muncă la Î.S. "Moldelectrica" în perioada an. 2001 – 2024

7.3 Verificarea locurilor de muncă

În conformitate cu planul de lucru aprobat al serviciului, ca urmare a inspecțiilor locurilor de muncă în ceea ce ține de starea securității și sănătății în muncă, specialiștii în SSM ai sucursalelor (lucrători ai serviciului) au emis **35** de acte-prescripții privind înlăturarea a **164** încălcări ale documentelor normativ-tehnice, securității antiincendiară și altor acte normative [suc. 'Centru' – 40 încălcări, suc. 'Sud' – 33 încălcări, suc. 'Nord' – 65 încălcări, suc. 'Nord-Vest' – 26 încălcări].

Efectuarea inspecțiilor la locul de muncă a relevat că încălcările regulilor, normelor și instrucțiunilor, cele mai frecvent admise de către lucrători, vizează 5 direcții:

1. Încălcarea cerințelor de organizare a muncii cu personalul;
2. Încălcarea regulilor de exploatare nepericuloasă a instalațiilor electrice;
3. Încălcarea normelor de securitate și sănătate în muncă;
4. Încălcarea măsurilor de securitate antiincendiară;
5. Necoresponderea condițiilor de muncă cu cerințele normelor și regulamentelor.

DISTRIBUȚIA CELOR MAI FRECVENTE ÎNCĂLCĂRI ALE REGULILOR ȘI NORMELOR ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI SĂNĂTĂȚII ÎN MUNCĂ

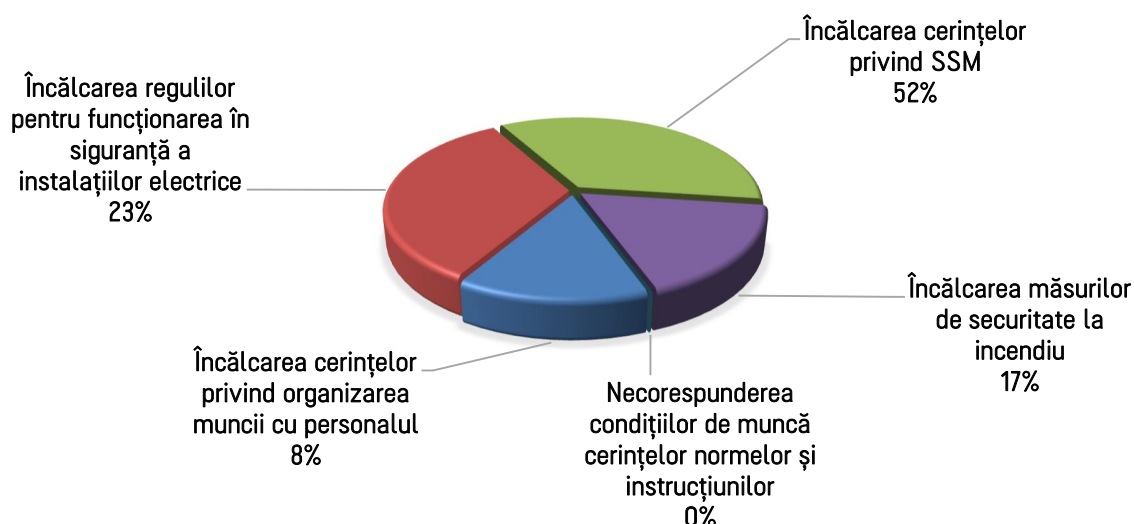

Figura 19. Distribuția celor mai frecvente încălcări ale regulilor și normelor în domeniul securității și sănătății în muncă

În toate cazurile de încălcări ale documentelor tehnico-normative, depistate în cadrul controalelor, executorilor li s-a emis acte-prescripții, ce trebuie îndeplinite în mod obligatoriu, cu indicarea termenelor concrete de lichidare a încălcărilor depistate.

În baza rezultatelor verificărilor efectuate, în conformitate cu ordinele lunare ale întreprinderii 'cu privire la premierea salariaților pentru rezultatele de bază ale activității economice', pentru încălcările depistate ale regulilor și normelor de securitate și sănătate în muncă au fost lipsiți de premii, total sau parțial, **11** de lucrători și persoane cu post de răspundere.

7.4 Deranjamentele tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica” în anul 2024

Lunile anului Sucursala		Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Total pe sucursale
Sud	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I	-	2	1	2	1	1	1	-	2	-	-	1	11
	AIP	-	1	1	1	1	-	-	-	2	-	-	1	7
Centru	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I	1	-	2	1	-	1	2	1	-	-	1	1	10
	AIP	-	-	1	1	-	1	2	1	-	-	1	1	8
Nord	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	4
	AIP	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	4
Nord-Vest	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	AIP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total pe întreprindere	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I	1	3	3	3	1	2	3	3	2	2	1	2	26
	AIP	-	1	2	2	1	1	2	3	2	2	1	2	19

Legenda: A-Avarii; I - Incidente; AIP - Incidente din cauza acțiunilor incorecte a personalului

Tabelul 14. Repartizarea deranjamentelor tehnologice anul 2024

Pentru anul 2024 au fost supuse examinării și evidenței 13 deranjamente tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica”, dintre care:

- avarii - 0;
- incidente - 26.

În comparație cu anul 2023, numărul deranjamentelor tehnologice a crescut cu 85% [de la 14 la 26].

Din numărul total de deranjamente tehnologice, 19 dintre acestea sunt clasificate ca deranjamente tehnologice din cauza acțiunilor incorecte a personalului, în comparație cu anul 2023 numărul incidentelor cauzate de acțiunile incorecte a personalului a crescut cu 72% [de la 11 la 19].

8 PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

În perioada de dare de seamă, întreprinderea a efectuat exploatarea și repararea echipamentelor în conformitate cu cerințele legislației de mediu din Republica Moldova, interacționând și cooperând cu autoritățile de stat din domeniul mediului (Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului).

În scopul asigurării normelor și cerințelor de limitare a efectelor nocive ale proceselor de producție asupra mediului și reducerii nivelului de poluare a apelor de suprafață și subterane, a aerului atmosferic și a resurselor funciare, pe parcursul anului în subdiviziunile întreprinderii au fost întreprinse o serie de măsuri de protecție a mediului.

Pentru a elimina riscul de contaminare a solului și a apelor subterane cu ulei de transformator, s-au efectuat reparații la recipientele de ulei și îngrădirile acestora la următoarele substații:

- în sucursala Nord-Vest: SE Iorjnița, Lipcani, Soroca, Drochia;
- în sucursala Nord: SE Gura Căinarului, Florești, Risipeni;
- în sucursala Centru: SE Ciocâlteni, Anenii Noi, Greblești;
- în sucursala Sud: SE Comrat, Taraclia, Otcormcinic.

În cadrul celui de-al 3-lea pachet energetic pentru reabilitarea rețelei electrice de transport, au fost demontate 269 de întrerupătoare cu ulei și înlocuite cu instalații electrice noi cu gaz izolator SF6: 3 întrerupătoare cu tensiune de 400 kV, 6 – 110 kV și 260 – 10 kV.

Pentru a preveni moartea păsărilor din cauza șocului electric, au fost instalate 1568 de bariere pentru păsări pe stâlpii liniilor de transport de înaltă tensiune (Nord-Vest - 185, Nord - 629, Centru - 282, Sud - 472).

La instalațiile staționare de regenerare de tip PSM au fost recuperate pentru reutilizare 131,1 tone [2023 - 148,8 tone] de ulei uzat de la transformatoare de putere și întrerupătoare de înaltă tensiune, inclusiv: Nord-Vest - 27 tone, Nord - 35 tone, Centru - 18,6 tone, Sud - 50,5 tone.

S-a efectuat curățarea periodică obligatorie a stației de epurare biologică locală la SE „Strășeni-330”. La SE “Vulcănești-400 kV” s-a finalizat reparația capitală și curățarea sondei arteziene nr.2.

Pe parcursul anului, au fost generate aproape 331 de tone de deșeuri menajere solide (gunoi), care au fost transportate la locurile de depozitare legală conform contractelor încheiate cu entitățile comerciale.

La data de 01.01.2025, pe teritoriul subdiviziunilor era amplasată o cantitate record de deșeuri pentru toți anii de existență a întreprinderii - 386 de tone (vezi fig. 1), din care cel mai mare volum îl reprezintă 120 de

tone de ulei de transformator uzat, care a fost generat în procesul de înlocuire a echipamentelor electrice demontate cu cele noi.

Volumul deșeurilor toxice (ulei de transformator, silicagel, electrolit, baterii de acumulator, lămpi fluorescente) colectate și plasate pe teritoriul subdiviziunilor s-a ridicat la peste 150 de tone.

În ianuarie 2024 a fost încheiat un acord cu firma "Kirkland Grup" SRL pentru eliminarea deșeurilor toxice, precum și a anvelopelor. Suma totală a contractelor a fost de 4,556 milioane lei. Au fost transmise întreprinderii "Kirkland Grup" SRL spre utilizarea și eliminare, următoarele deșeuri de producere:

- Deșeuri de silicagel – 23,01 tone
- Ulei de transformatoare uzat - 9,5344 tone
- Lămpi fluorescente uzate – 3783 buc
- Anvelope auto – 15,97 tone.

Pe lângă costurile de eliminare a deșeurilor menționate mai sus, în Programul de producere pentru anul 2024 au fost planificate resurse financiare în valoare de 800 mii lei pentru eliminarea a 4 tone de ulei, 6.000 de lămpi fluorescente și 0,6 tone de electrolit. Contractul a fost semnat cu compania DNR „Reciclare” în luna ianuarie 2025.

ACUMULAREA DEȘEURILOR PE TERITORIUL SUCURSALEI LA 01.01.2025, TONE

Fig.20. Acumularea deșeurilor pe teritoriul sucursalelor la 21.12.2024, tone

Cea mai importantă sarcină a întreprinderii în domeniul protecției mediului este eliminarea a 155 de echipamente electrice contaminate cu bifenil policlorurat (BPC), care se referă la poluanții organici persistenți ce distrug stratul de ozon. Pentru a respecta prevederile Regulamentului „privind bifenilii policlorurați” (HG RM Nr. 81 din 02.02.2009), în anul 2022 au fost demontate 139 de echipamente

[întrerupătoare de 35 kV] și înlocuite cu echipamente noi care nu conțin ulei (întrerupătoare cu vid). În prezent, 16 de unități de echipamente contaminate rămân în funcțiune. Condițiile de depozitare a echipamentelor demontate sunt următoarele: Nord-Vest - 13 unități, amplasate pe o platformă deschisă, Nord - 25 de unități, amplasate într-un depozit închis și 44 unități pe o platformă deschisă din beton, Centru - 44 unități pe o platformă de beton acoperită, Sud - 13 unități pe o platformă de beton acoperită. Toate lucrările de demontare și eliminare a echipamentelor electrice contaminate cu BPC în conformitate cu Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți trebuie să fie finalizate până la sfârșitul anului 2028.

În scopul realizării proiectului „Inițiativa globală în vederea îndeplinirii obiectivelor de eliminare a BPC către anul 2025 și 2028 în cadrul Convenției de la Stockholm” și actualizării inventarului echipamentelor cu conținut de BPC în perioada septembrie-octombrie echipa AE A0 ProMediu a reeșantionat 61 de probe de ulei de transformator din echipamente contaminate cu PCB. Analiza a 43 de probe de ulei a confirmat că nivelurile de PCB au depășit standardele.

Pe lângă echipamentele electrice contaminate cu BPC, întreprinderea are și sol contaminat cu BPC. În 2020, compania cehă DECONTA a realizat un studiu al substației în ceea ce ține de contaminarea solului, apei și aerului cu bifenili policlorurați. Pe baza rezultatelor inspectării fotogrammetrice a substației, a fost prezentat Proiectul „Concept de reducere a riscurilor la SE 400 kV Vulcănești”. Volumul de sol contaminat cu BPC pe teritoriul substației a constituit 11745 metri cubi [21141 tone]. În prezent, problema curățării teritoriului substației de BPC rămâne nerezolvată.

Serviciul tehnic de producție central a elaborat și aprobat limitele anuale pentru anul 2024 de consum pentru necesitățile proprii de energie electrică, căldură, gaze naturale, apă și limitele de scoatere a deșeurilor menajere pentru toate subdiviziunile întreprinderii. Conform rezultatelor, putem constata că volumul consumului de energie electrică a crescut cu 5% față de anul 2023, energia termică - cu 9%, gazele naturale - cu 17% și resursele de apă - cu 21%.

Principalii indicatori ai utilizării resurselor naturale și energetice sunt prezentați în Anexa 1.

Pentru a utiliza rațional resursele energetice, subdiviziunile au luat următoarele măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor:

- 14 ferestre vechi au fost înlocuite cu geamuri termopan economisitoare de energie (Nord-Vest - 11 buc., Centru - 3 buc.);
- la SE ”Strășeni-330” și la baza sucursalei Centru au fost montate 4 uși noi ermetice din plastic;

- ca parte a exploatării curente, lămpile convenționale cu incandescență sunt înlocuite continuu cu lămpi LED ce economisesc energie.

Pe 2 februarie, reprezentanții Inspectoratului pentru protecția mediului au efectuat o inspecție a stării resurselor funciare după finalizarea lucrărilor de reconstrucție la stația "Răut-110 kV". În vederea monitorizării respectării legislației de mediu, la data de 5 aprilie, reprezentanții Inspectoratului pentru Protecția Mediului au efectuat inspecțiile la baza sucursalei Centru (or. Vatra) și la SE "Chișinău-330" pentru a determina sursele de emisie de substanțe nocive în atmosferă și a elibera autorizație de emisie. În timpul celor trei controale nu s-au constatat încălcări a legislației în vigoare.

În baza Legii privind plata pentru poluarea mediului (nr. 1540 din 25.02.98) la nouă obiective ale întreprinderii, incluse în registrul întreprinderilor care au impact negativ asupra mediului (este vorba de 4 baze ale sucursalelor, 4 stații de 330-400 kV și Baza de Producere), la fiecare jumătate de an au fost prelevate probe de ape meteorice (ale ploilor), în care laboratorul de analize chimice a apei din cadrul S.A. „Apă-Canal Chișinău” a determinat prezența produselor petroliere și a substanțelor în suspensie. La unele obiecte au fost detectate depășiri de concentrațiilor maxime admisibile (CMA). Pentru toate depășirile concentrației maxime admisibile, s-a plătit o taxă sporită pentru poluarea mediului către fondurile de mediu ale republicii.

Pentru baza de sucursala Centru (or. Vatra) și pentru SE "Chișinău-330 kV" (com. Bacioi), serviciul de protecție și prevenire a elaborat un Dosar Tehnic al emisiilor de substanțe nocive în atmosferă de la sursele staționare de poluare și a obținut de la Agenția de Mediu două autorizații pentru emisii de substanțe nocive în atmosferă de la surse staționare pentru o perioadă de 5 ani.

Principalii indicatori de protecție a mediului nu au depășit normativele stabilite, cu excepția consumului de apă potabilă la SE "Vulcănești-400 kV". Excesul de consum de apă potabilă conform autorizații de mediu pentru folosința specială a apei (nr. IES671) a fost de 727 de metri cubi. Cauza a fost o scurgere din conducta de apeduct local a stației, care a fost remediată cu forțele proprii.

9 ACCESUL LA REȚELELE ELECTRICE DE TRANSPORT

Î.S. „Moldelectrica” este obligată conform legislației naționale să acorde acces la rețelele electrice de transport tuturor utilizatorilor de sistem, existenți sau potențiali.

În anul 2024 întreprinderea a înregistrat 9 solicitări de racordare a instalațiilor de utilizare a potențialilor consumatori. În urma examinării acestor solicitări, s-au emis 9 avize de racordare a instalațiilor de utilizare cu o putere totală de 18,54 MW.

În 2024 s-au înregistrat 128 solicitări de racordare complete a unităților de producere. În urma examinării solicitărilor s-au emis/reperfectat avize pentru 60 de solicitări, iar 68 solicitări au fost incluse în Lista de așteptare a avizelor de racordare.

Valoarea totală a puterii avizate pentru racordarea instalațiilor de producere în 2024 este de 668,7 MW, dintre care 164,8 MW reprezintă centrale electrice fotovoltaice, 433,9 MW sunt centrale eoliene și 70 MW pentru instalații de stocare a energiei electrice.

La finele anului 2024 sunt valabile avize de racordare a instalațiilor de producere cu o putere totală de 1705,03 MW dintre care 734,54 MW reprezintă avize pentru racordarea centralelor electrice fotovoltaice, 20,99 MW – centrale electrice de cogenerare, 939,5 MW – centrale eoliene și 10 MW – instalații de stocare a energiei electrice.

La moment pe parcursul anilor precedenți au fost racordați de facto la rețeaua electrică de transport, solicitanți cu unități de producere cu o putere instalată de 32,8 MW – centrale electrice fotovoltaice, 40,84 MW – centrale eoliene, 3,6 MW – centrală pe biogaz și 13,4 MW – centrală electrică cu termoficare.

REPARTIZAREA PUTERII APROBATE SPRE RACORDARE PE TIPURI DE CENTRALE ELECTRICE, MW

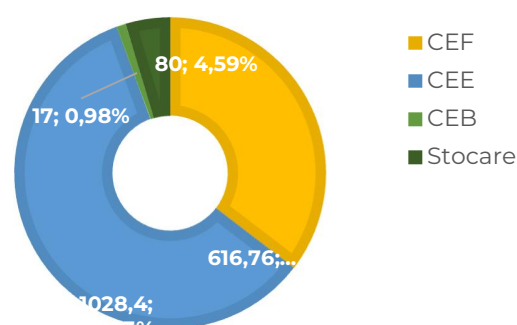

Figura 21. Racordarea instalațiilor de producere

10 ACTIVITATEA INTERNAȚIONALĂ

10.1 Interconectarea sistemelor energetice a Republicii Moldova și Ucrainei cu sistemul energetic ENTSO-E

Pe parcursul anului 2023, Î.S. “Moldelectrica” și-a continuat activitatea sa în cadrul grupului de lucru Ucraina/Moldova. Astfel, Î.S. “Moldelectrica” a participat la o serie de întâlniri de-a lungul anului conform necesității convocării acestor ședințe.

În urma semnării 'Acordului privind condițiile viitoarei interconexiuni a sistemelor energetice a Ucrainei / Moldovei la sistemul energetic a Europei Continentale' care a intrat în vigoare în data de 06 iulie 2017 și deciziei despre necesitatea efectuării studiilor adiționale, în anul 2019 au fost inițiate negocierile Contractului de servicii pentru efectuarea studiilor de către Consorțiul ENTSO-E. Studiul a fost finalizat în decembrie 2021.

Urmare finalizării Studiului au fost inițiate pregătirile pentru decuplarea de la sistemul IPS/UPS pentru efectuarea testărilor funcționării sistemelor electroenergetice a Republicii Moldova și Ucraina în regim izolat pentru câteva zile și reconectarea ulterioară la sistemul IPS/UPS. În data de 24 februarie 2022 sistemele energetice a Republicii Moldova și Ucrainei s-au deconectat de la sistemul electroenergetic IPS/UPS și au demarat testele în regim izolat. Toate testele au fost efectuate cu succes. Urmare a invaziei ruse pe teritoriul Ucrainei, în data de 27.02.2022 Ucraina a luat decizia de a nu se reconecta la sistemul IPS/UPS și a solicitat la ENTSO-E a fi conectate sistemele electroenergetice a Ucrainei/Republicii Moldova la sistemul electroenergetic ENTSO-E Europa Continentală. Urmare deciziilor la nivel ENTSO-E și politic la nivel European a demarat procesul de sincronizare de probă în regim de urgență. În cadrul acestui proces au fost create mai multe grupuri de lucru care timp de 17 zile au identificat măsurile și au întreprins acțiunile necesare pentru a realiza sincronizarea sistemelor. Astfel în data de 16 martie 2022 sistemele electroenergetice a Ucrainei și Republicii Moldova au fost sincronizate cu sistemul electroenergetic a ENTSO-E Europa Continentală.

Urmare sincronizării de avarie au fost demarate mai multe procese ce urmează a fi implementate în următorii ani. Adițional în data de 01.06.2022 Î.S. “Moldelectrica” a aderat la procesul de compensare financiară a devierilor neintenționate FSkar.

Urmare efortului depus de angajații Î.S. “Moldelectrica” în data de 12.10.2022 a fost posibilă implementarea procesului de alocare comună a capacităților pe granița RO-MD, licitațiile fiind efectuate pe platforma Transelectrica.

În 2023 Î.S. Moldelectrica a început discuțiile cu ENTSO-E pentru obținerea statutului de membru observator a ENTSO-E, având în vedere certificarea Î.S. Moldelectrica ca Operator de Sistem modelul Operator de Sistem Independent, care fost obținut în iunie 2023. Astfel, în iunie 2023 a început pregătirea pachetului de documente pentru obținerea statutului de membru observator.

În acest sens Î.S. Moldelectrica a depus pachetul de documente necesar în septembrie 2023, iar în data de 26 octombrie 2023 în cadrul ședinței plenare a ENTSO-E a fost obținut votul unanim pentru acceptarea Î.S. Moldelectrica în calitate de Membru observator ENTSO-E.

Acordul de membru observator ENTSO-E a fost semnat în data de 22 noiembrie 2023 cu intrarea în vigoare din 01.01.2024.

Pe parcursul anului 2024 Î.S. Moldelectrica a continuat implementarea Catalogului de măsuri, astfel au fost create mai multe grupuri de lucru în cadrul ENTSO-E care activează în paralel pentru verificarea corelării cu Catalogul de măsuri cât și oferă recomandări pentru atingerea alinierii la procedurile ENTSO-E.

10.2 Organizarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport (OST) cu operatorii zonelor externe de dispecerizare.

În anul de raportare, Serviciul a desfășurat activități legate de interacțiunea Î.S. “Moldelectrica” cu OST din zonele externe de dispecerizare și cu partenerii străini în vederea soluționării problemelor de funcționare ale SE al RM în regim sincron cu sistemele electroenergetice ale Europei Continentale ENTSO-E.

Pe parcursul anului 2024, au fost organizate și desfășurate trei ședințe de lucru cu participarea reprezentanților Î.S. “Moldelectrica” și S.A. “NEK “Ucrenergo” în cadrul cărora au fost discutate problemele actuale privind lucrul în paralel ale sistemelor electroenergetice din Republica Moldova și Ucraina precum și problemele legate de alocarea capacității transfrontaliere pe frontieră Republica Moldova – Ucraina.

În cadrul ședințelor de lucru, organizate și desfășurate în anul de raportare în cadrul întreprinderii, a continuat procesul de modificare a unor Anexe la Acordul de exploatare privind crearea blocului de reglare în componența sistemelor energetice ale Ucrainei și Republicii Moldova, au fost discutate și problemele actuale legate de organizarea funcționării în paralel ale sistemelor electroenergetice din Republica Moldova și Ucraina.

În acest sens, pe data de 17 septembrie 2024, la sediul Î.S. “Moldelectrica” a fost desfășurată ședință de lucru în cadrul căreia au fost coordonate 5 Anexe la Acordul de Exploatare MD-UA. Totodată, în cadrul ședinței au fost inițiate discuțiile privind procesele de alocare a capacității transfrontaliere pe frontieră Republica Moldova – Ucraina la nivel intrazilnic.

De asemenea, pe parcursul anului 2024 au fost organizate trei ședințe de lucru ale reprezentanților Î.S. “Moldelectrica” și C.N.T.E.E. “Transelectrica” S.A. în vederea discutării problemelor actuale legate de interconectarea blocului de reglare în cadrul SE al RM – SE al Ucrainei cu sistemul ENTSO-E, alocarea capacității transfrontaliere, schimbul de date, semnarea acordurilor tehnice.

10.3 Coordonarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport cu organele executive și organele de lucru ale organizațiilor internaționale în domeniul energetic.

10.3.1 Relațiile OST cu Secretariatul Comunității Energetice.

În cadrul Secretariatul Comunității Energetice a fost creat Grupul de lucru Energy Community Taskforce este compus din reprezentanți ai 9 de OST din țările Comunității Energetice. Grupul de lucru EnC TF monitorizează procesul de configurare a CCR în regiunea țărilor Balcanice și a regiunii comune de calcul Eastern Europe CCR. Reprezentanții Serviciului au participat la mai mult de 20 de ședințe on-line organizate de EnC TF.

Pe data de 23 octombrie 2024, reprezentanții Î.S. Moldelectrica au participat la o întrunire EnC TF în format prezență fizică. La întrunire au participat reprezentanții a 15 OST din EU și din țările Comunității Energetice. Principalele subiecte abordate în cadrul aceste ședințe au fost: configurarea CCR, transmiterea propunerilor către ACER, soluționarea problemelor de interacțiune între țările Balcanice privind crearea CCR.

10.3.2 Oficiul de Emitere a codurilor EIC

Î.S. “Moldelectrica” este nominalizată în calitate de Birou Local nr. 64 de Atribuire a codurilor EIC începând cu luna august 2018. Biroului Local de Emitere i sa atribuit un compartiment pe pagina oficială a întreprinderii, unde permanent se actualizează informația cu privire la codurile EIC, formularele de cereri pentru alocarea codurilor EIC și registrul codurilor EIC.

În conformitate cu solicitările participanților pe piață, în cadrul perioadei de raportare au fost înregistrate:

- Coduri EIC de tip X – pentru persoane juridice, participanți pe piața de energie electrică – 140 unități dintre care 3 coduri au obținut statut internațional;

- Coduri EIC de tip W – pentru unități de producere – 151 unități.

Reprezentanții Serviciului au luat parte la Adunarea generală a reprezentanților Biroului Central și Birourilor Locale pentru alocarea codurilor EIC, organizată de Biroul Central CIO ENTSO-E pe 16 mai și 17 octombrie 2024 (în format prezență fizică).

10.3.3 Regiunea de calculul coordonat a capacității [Capacity Calculation Region – CCR]

Regulamentul (UE) 2015/1222 din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor [CACM] adaptat pentru țările Comunității Energetice prevede crearea unei regiuni de calcul coordonat a capacității [Capacity Calculation Region - CCR].

Pe platforma ENTSO-E este organizat grupul de lucru tematic - Eastern European CCR - compus din reprezentanții Î.S. “Moldelectrica”, S.A. “NEK “Ucrenergo”, PSE (OST din Polonia). SEPS (OST din Slovacia), MAVIR (OST din Ungaria), C.N.T.E.E. “Transelectrica” S.A. (OST din România). Ședințele de lucru EE CCR au loc o dată la două săptămâni; în cadrul ședințelor deja petrecute au fost examinate următoarele:

- configurarea Eastern European CCR;
- analiză posibilității extinderii Core CCR asupra regiunii UA-MD;
- organizarea activității Eastern European CCR;
- elaborarea și pregătirea pentru semnarea caietului de sarcini “Terms of Reference CCR Workstream East”;
- elaborarea și pregătirea pentru semnarea acordului “Eastern Europe Capacity Calculation Region TSOs’ Cooperation Agreement”.

În luna noiembrie 2024 între Î.S. “Moldelectrica”, S.A. “NEK “Ucrenergo”, PSE, SEPS, MAVIR și C.N.T.E.E. “Transelectrica” S.A. a fost semnat Acordul de Cooperare “Eastern Europe Capacity Calculation Region TSOs’ Cooperation Agreement”. În anul 2025, procesul de lucru va fi repartizat între 4 sub-grupuri de lucru tematice:

- EE CCR High level Meeting, format din directorii executivi ale tuturor părților implicate, care va gestiona conflictele și va elimina problemele de blocare;
- EE CCR Steering Committee, în cadrul căruia care vor fi luate decizii strategice, organizatorice, operaționale, precum și cele cu privire la aspectele financiare în temeiul Acordului de Cooperare EE CCR;

- JEG EE CCR, carea va gestiona aspectele tehnice privind implementarea proceselor regionale, inclusiv elaborarea metodologiilor relevante;
- Legal EE CCR, carea va examina și soluționa aspectele juridice la nivel regional.

10.3.4 Proiecte pentru implementare locală (Local Implementation Project - LIP)

Regulamentul (UE) 2015/1222 din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor (CACM) adaptat pentru țările Comunității Energetice are ca scop crearea unei piețe regionale de energie prin organizarea proiectelor pentru implementare locală (Local Implementation Project - LIP).

Pe platforma Secretariatului Comunității Energetice, cu suportul Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din domeniul Energiei (ACER), All NEMO Committee, este organizat grupul de lucru Joint Expert Team on the Energy Community - JET EnC - compus din reprezentanții Î.S. “Moldelectrica”, S.A. “NEK “Ucrenergo”, PSE, SEPS, MAVIR, C.N.T.E.E. “Transelectrica” S.A., plus 10 OST din UE, circa 20 de NEMO din EU și EnC, autorități de reglementare. Ședințele de lucru JET EnC au loc o dată la două săptămâni; în cadrul ședințelor deja petrecute au fost examinate următoarele:

- organizarea activității JET EnC;
- propuneri privind crearea LIP;
- elaborarea planului de integrare “MCO Integration Plan”;
- monitorizarea activității CCR.

În ultimul trimestru al anului 2024 a fost finalizat procesul semnării Memorandumului de Înțelegere privind integrarea piețelor MD și UA în piața europeană comună (MEMORANDUM OF UNDERSTANDING on the intention to cooperate with and integrate Ukraine’s and Moldova’s electricity markets into the Single European Electricity Market). Aceasta reprezintă un prim pas pentru procesul cuplării piețelor de energie electrică; pentru perioada 2025-2026 se preconizează extinderea activităților în această direcție.

Concomitent, procesul integrării pieței angro a energiei electrice din RM în piața pan-Europeană și crearea pieței regionale de energie este analizat în comun cu C.N.T.E.E. “Transelectrica” S.A., Operatorii Pieței, cu implicarea autorităților de reglementare și Ministerului Energiei.

În acest context, în perioada 07-08 octombrie 2023, în or. București, România a fost organizată ședința de lucru dedicată: “Cuplarea piețelor și integrarea pieței angro a energiei electrice din RM la piața pan-Europeană”.

Este important de menționat că, în contextul proiectului ambițios de cuplare a piețelor, Î.S. “Moldelectrica” a depus cererea pentru obținerea statutului de observator la Market Coupling Steering Committee (MCSC) din cadrul ENTSO-E. Solicitarea a fost acceptată unanim de toți membrii MCSC, astfel, pe parcursul anului 2025 Î.S. “Moldelectrica” va fi implicată considerabil în activitățile aferente proiectelor Single Day-Ahead Coupling (SDAC) și Single Intraday Coupling (SIDC).

11 PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE

11.1 Organizarea interacțiunii OST cu participanții pieței angro a energiei electrice din Republica Moldova.

În perioada de raportare, în conformitate cu RPEE și Procedura “Cerințele privind înregistrarea în calitate de parte responsabilă de echilibrare”, Î.S. Moldelectrica a înregistrat 139 participanți pe piața angro.

Participanții pe piața angro, înregistrați în calitate de parte responsabilă de echilibrare (PRE) au fost familiarizați cu procesele de activitate pe piața angro a energiei electrice din RM, necesitatea respectării regulilor și procedurilor elaborate de OST, au fost instruiți cu principiile de lucru în cadrul Sistemului informațional “Piața angro a energiei electrice”.

În perioada de raportare, au fost semnate 139 contracte de echilibrare și 329 acorduri adiționale la contracte de echilibrare.

Totodată, în perioada de raportare au fost retrase sau revocate din Registrul pentru evidența PRE, și, respectiv de pe piața angro, 7 entități juridice.

La fel, în perioada de raportare, au fost emise și transmise către furnizorii de energie electrică care au solicitat să devină participanți ai pieței angro din Republica Moldova 47 de notificări aferente Garanțiilor Financiare, în baza “Procedurii de constituire, actualizare și utilizare a Garanțiilor Financiare”.

În perioada de raportare nu a fost înregistrate solicitări și respectiv nu au fost semnate contracte de participare la piața energiei electrice de echilibrare.

Cu ajutorul instrumentului HELPDESK a fost realizată interacțiunea permanentă cu participanții pieței angro 7 zile pe săptămână de la 07:00 până la 20:00. Suportul participanților pieței este efectuat prin intermediul telefoniei mobile la numărul dedicat 068-230-130 sau prin adresare directă la e-mail-ul helpdesk@moldelectrica.md. În perioada de raportare au fost procesate mai mult de 1500 solicitări și incidente parvenite de la participanții pieței angro prin intermediul instrumentul HELPDESK.

11.2 Realizarea funcțiilor Operatorului Sistemului de Transport privind gestionarea relațiilor contractuale ale participanților pieței energiei electrice din cadrul SE al RM

În perioada de raportare, Î.S. Moldelectrica, a efectuat multiple modificări și completări ale bazei contractuale în ceea ce privește prestarea serviciului de transport a energiei electrice.

În conformitate cu Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice, prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 168 din 31.05.2019, în baza

solicitărilor participanților înregistrați pe piața angro au fost semnate 17 contracte de prestare a serviciului de transport al energiei electrice.

În baza prevederilor Hotărârii ANRE nr. 283 din 07.08.2020 cu privire la RPEE, Î.S. “Moldelectrica” este responsabilă de organizarea procesului de achiziționare a energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic în rețeaua de transport conform Procedurii de achiziționare a energiei electrice [Anexa nr. 1 la Hotărârea ANRE nr. 283 din 07.08.2020].

În scopul organizării licitației privind achiziționarea energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului tehnologic în rețeaua de transport, în baza ordinului Î.S. “Moldelectrica” nr. 605 din 05.11.2024, a fost creat un grup de lucru.

Procesul de achiziționare a energiei electrice a fost lansat la începutul lunii noiembrie 2024, iar la sfârșitul lunii, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1059/2023 [cu modificările de rigoare în baza HG nr. 791 din 27.11.2024] licitația a fost anulată. Totodată, S.A. “Energocom” i s-a impus obligația de serviciu public de procurare a energiei electrice solicitate de furnizorii serviciului universal, de ultimă opțiune și de operatorii de sistem. Respectiv, contractul de vânzare-cumpărare a energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic în rețeaua de transport, semnat cu S.A. “Energocom” în anul 2023, a fost prelungit până la 31.03.2025.

11.3 Consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport.

11.3.1 Valorile normative și calculate a consumului tehnologic de energie electrică.

În conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 1004 din 30.12.2022, normativul consumului tehnologic de energie electrică la transmiterea acesteia prin rețeaua de înaltă tensiune a Î.S. “Moldelectrica” constituie 3,04%. În anul 2024, consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport al Î.S. “Moldelectrica” este de 168,1 milioane kWh sau 3,68% în raport cu valoarea efectivă a energiei electrice intrate în regiunea malului drept al râului Nistru pentru piața internă. Valorile calculate al consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport a Î.S. “Moldelectrica” au fost determinate lunar conform Programului Institutului de Energie al Academiei de Științe a Republicii Moldova pentru sucursalele RETÎ și în general pentru Î.S. “Moldelectrica” și au constituit 197,1 milioane kWh.

11.3.2 Analiza consumului tehnologic efectiv de energie electrică.

Consumul tehnologic efectiv de energie electrică în rețeaua electrică de transport al Î.S. “Moldelectrica” în anul 2024 a constituit 168,1 milioane kWh sau 3,68% (în anul 2023 - 171,7 milioane kWh sau 4,05%).

Valoarea absolută a consumului tehnologic de energie electrică s-a redus cu 3,6 milioane kWh comparativ cu anul 2023 iar valoarea medie anuală a consumului tehnologic relativ de energie electrică s-a redus cu 0,37% față de anul 2023, însă rămâne mai mare decât în anii înainte de conectarea sistemului electroenergetic național la sistemele electroenergetice ale țărilor Europei continentale. În conformitate cu Regulile pieței energiei electrice aprobate de către ANRE prin HOTĂRÂREA Nr. 283 din 07-08-2020, Î.S. “Moldelectrica” a efectuat achiziții de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic în baza contractelor bilaterale, în conformitate cu notificările fizice, diferența între valorile de facto și valorile notificate a constituit dezechilibrul, pentru care a fost aplicat mecanismul de compensării financiare descris în Regulile pieței energiei electrice. Conform Regulilor pieței energiei electrice, în perioada 01.01.2024 – 31.12.2024 a fost notificată energia electrică pentru acoperirea consumului tehnologic în valoare de 182,063 milioane kWh, iar consumul tehnologic pentru anul 2024, luând în considerare notificările fizice, a constituit 168,1 milioane kWh, dezechilibrul a constituit 14,3 milioane kWh [între ele: dezechilibru negativ a constituit 17,45 milioane kWh, dezechilibru pozitiv 31,39 milioane kWh, cu costul pentru dezechilibru negativ 32,08 milioane lei, dar dezechilibru pozitiv 22,27 milioane lei].

Cheltuielile de consum tehnologic conform contractelor bilaterale achitate de Î.S. “Moldelectrica” au constituit 266,185 milioane lei.

Creșterea valorii absolute a consumului tehnologic în 2024 este cauzată de conectarea în paralel pe data de 16.03.2022 cu sistemul electroenergetic al țărilor Europei continentale, ceea ce a dus la fluxuri în buclă din România către Ucraina prin sistemul energetic al Republicii Moldova. Principalele cauze care au determinat majorarea pierderilor în RET sunt:

1. Majorarea fluxurilor de putere pe liniile: LEA 400 kV Isaccea – Vulcănești, LEA 400 kV Vulcănești – CERS Moldovenească, precum și pe liniile 330 kV din tranzitul CERS Moldovenească – Chișinău – Strășeni – Bălți – CHE Dnestrovsc. Majorarea fluxului de putere activă [MW] pe linii indicate și respectiv a valorii curentului electric [A], cauzează o creștere în proporție la pătrat a pierderilor de putere pe liniile electrice.

2. Majorarea fluxurilor de putere pe tranziturile 110 kV dintre stațiile electrice Vulcănești – Comrat – Chișinău;

3. Cauza principală a majorării valorilor fluxurilor de putere pe LEA [indicate la p.1 și p.2] sunt fluxurile de buclă, din SE al Ucrainei prin sistemele energetice ale României și Moldovei, după interconectarea acestora cu SE al Europei continentale. Valoarea acestor fluxuri de buclă este influențată de mai mulți factori:

- Profilul excedentar al generării în regiunea Dobrogea din România [puterea instalată sumară fiind de apr. 3500 MW, inclusiv sursele regenerabile de en. electrică];
- Importul comercial din SE al Bulgariei spre SE al României, urmat de o majorare a generării în regiunea de nord a Bulgariei;
- Profilul deficitar în regiunea Odessa din SE al Ucrainei. Un alt factor important care influențează încărcarea liniilor 330 kV din tranzitul CERS Moldovenească – Chișinău – Strășeni – Bălți – CHE Dnestrovsc este regimul de pompaj al blocurilor generatoare de la centrala CHE Dnestrovsc (Ucraina). În acest regim [de pompaj] consumul de putere în nodul indicat, poate ajunge la valorile de 800 – 1200 MW. Această creștere duce la o majorare a costurilor Î.S. “Moldelectrica” pentru achiziționarea energiei electrice necesare acoperirii consumului tehnologic de energie electrică atunci când aceasta este transmisă prin rețeaua Î.S. “Moldelectrica” și poate duce, de asemenea, la un exces al pierderilor normative în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica” stabilite de ANRE.

Informația privind consumul tehnologic și pierderile în rețeaua de transport a Î.S. “Moldelectrica” este prezentată în tabelul 15.

Tabelul 15. Analiza pierderilor tehnologice la transportul energiei electrice pe rețeaua Î.S. “Moldelectrica” pentru anul 2024

Nr.	Denumirea	Anul 2022				Anul 2023				Valoarea calculată al consumului tehnologic pentru a.2023	Abaterile valorilor calculate de la valoarea normativă
		Energia electrică intrată în rețeaua sucursalelor RETÎ	Energia electrică (netă) intrată în rețea	Consumul tehnologic efectiv		Energia electrică intrată în rețeaua sucursalelor RETÎ	Energia electrică (netă) intrată în rețea	Consumul tehnologic efectiv			(+) depășire (-) economie
		mil.kWh	mil.kWh	mil.kWh	%	mil.kWh	mil.kWh	mil.kWh	%	mil.kWh	mil.kWh
1.	Sucursala RETÎ Nord-Vest	362,5	281,9	16,7	5,92	365,4	272,4	15,3	5,62	16,0	-0,7
2.	Sucursala RETÎ Nord	1416,9	628,0	28,6	4,55	1482	665,0	29,2	4,39	32,0	-2,8
3.	Sucursala RETÎ Centru	2677,5	662,3	35,5	5,36	2799,3	668,6	37,3	5,58	38,4	-1,1
4.	Sucursala RETÎ Sud	2665,5	456,9	64,3	14,07	2828,4	438,4	52,5	11,98	57,6	-5,1
		7122,4				7475,1					
5.	Dintre care Energia electrică intrată în rețeaua OSD pe LEA 10-6 kV		2208,4	0			2523,7	0			
6.	Pierderile în rețeaua de transport 330-400 kV			26,6				33,8		53,1	-19,3
7.	Total pentru SEM din regiunea Malului Drept		4237,5	171,7	4,05		4568,1	168,1	3,68	197,1	-29,0

Notă: Valoarea relativă a consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport este determinată în raport cu valoarea energiei electrice nete intrate în rețea Î.S. “Moldelectrica”.

11.4 Indicatori privind continuitatea serviciului de transport al energiei electrice.

Valorile indicatorului de calitate privind energia electrică nelivrată ENS (Energy Not Supplied) și timpul mediu de întrerupere AIT (Average Interruption Time) pentru perioada 01.01 – 31.12.2024.

Indicator	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV	Total
ENS (MWh)	5,549	6,663	27,744	12,228	52,244
AIT (min/an)	0,631	0,992	3,36	1,491	6,651

Tabelul 15. Valorile indicatorilor ENS și AIT

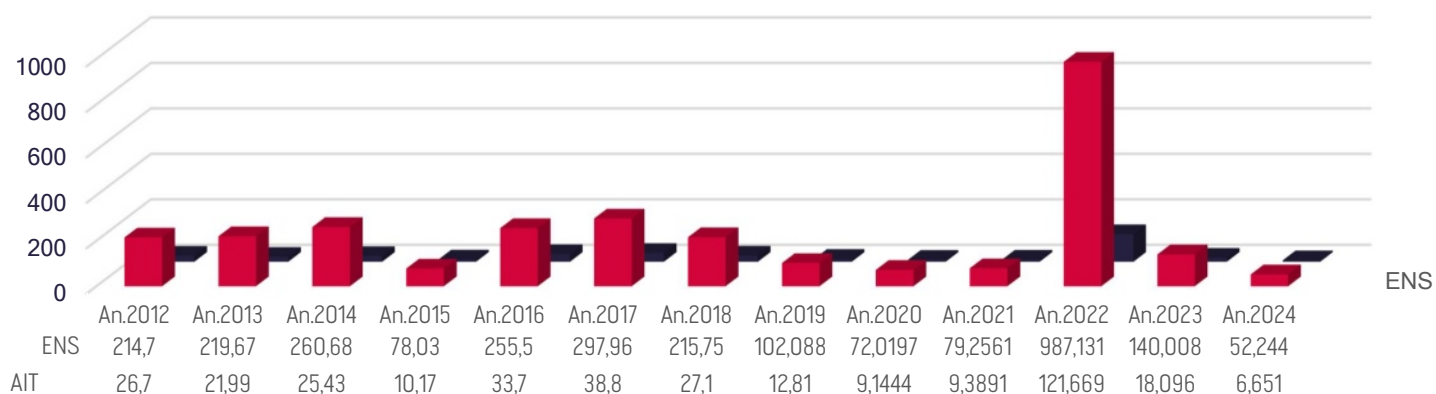

Figura 22. Valorile indicatorilor de calitate privind continuitatea serviciului în perioada 2012-2023

12 PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE A ÎNTRINDERII

Î.S. “Moldelectrica” planifică dezvoltarea rețelelor electrice de transport, ținând cont de starea actuală a sistemului energetic și evoluția prognozată a consumului, producției și schimburilor de energie electrică.

Pentru perioada 2023-2025 se propune alocarea investițiilor în următoarele direcții:

- Construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău;
- Extinderea stației Chișinău-330 kV;
- Construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava;
- Extinderea stației Bălți-330 kV;
- Construcția LEA 400 kV Strășeni-Gutinaș;
- Extinderea stației Strășeni-330 kV;
- Construcția noului sediu al întreprinderii;
- Modernizarea sistemelor SCADA și MMS;
- Implementarea proceselor necesare în conformitate cu cerințele ENTSO-E;
- Reconstrucția liniilor electrice aeriene existente 110-400 kV;
- Retehnologizarea ID-10 kV;
- Reconstrucția/retehnologizarea stațiilor electrice;
- Instalarea capacităților noi de transformare și înlocuirea transformatoarelor existente;
- Modernizarea selectivă PRA.